

Nieuwe regels omtrent aanbestedingen (Aanbestedingswet 20..)

VOORSTEL VAN WET

(29-4-2009)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is nieuwe regels te stellen ter uitvoering van richtlijn nr. 2004/17/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 31 maart 2004 houdende coördinatie van de procedures voor het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten (PbEG L 134) en van richtlijn nr. 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (PbEG L 134) ten behoeve van een goede uitvoering en naleving van de uit deze richtlijnen voortvloeiende voorschriften, en ten behoeve van verbetering en vereenvoudiging van de integriteitstoetsing en van voorschriften van administratieve aard;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

HOOFDSTUK 1. BEGRIPSBEPALINGEN

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

richtlijn nr. 2004/17/EG: richtlijn nr. 2004/17/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 31 maart 2004 houdende coördinatie van de procedures in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten (PbEG L 134);

richtlijn nr. 2004/18/EG: richtlijn nr. 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (PbEG L 134).

Artikel 2

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt ten aanzien van organisaties en personen verstaan onder:

aanbestedende dienst: de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een publiekrechtelijke instelling dan wel een samenwerkingsverband van deze overheden of publiekrechtelijke instellingen;

aankoopcentrale: een aanbestedende dienst die voor aanbestedende diensten onderscheidenlijk speciale-sectorbedrijven bestemde leveringen of diensten verwerft of overheidsopdrachten dan wel opdrachten plaatst met betrekking tot voor aanbestedende diensten of speciale-sectorbedrijven bestemde werken, leveringen of diensten;

Commissie: de Commissie van de Europese Gemeenschappen;

gegadigde: een ondernemer die bij toepassing van de niet-openbare procedure, de procedure van de concurrentiegerichte dialoog of de onderhandelingsprocedure heeft verzocht om een uitnodiging tot deelneming;

inschrijver: een ondernemer die een inschrijving heeft ingediend;

Onze Minister: Onze Minister van Economische Zaken;

overheidsbedrijf: een bedrijf waarop een aanbestedende dienst rechtstreeks of middellijk een overheersende invloed kan uitoefenen uit hoofde van eigendom, financiële deelneming of de op het bedrijf van toepassing zijnde voorschriften;

publiekrechtelijke instelling: een instelling die specifiek ten doel heeft te voorzien in behoeften van algemeen belang, anders dan van industriële of commerciële aard, die rechtspersoonlijkheid bezit en waarvan:

a. de activiteiten in hoofdzaak door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een andere publiekrechtelijke instelling worden gefinancierd,

b. het beheer is onderworpen aan toezicht door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een andere publiekrechtelijke instelling of

c. de leden van het bestuur, het leidinggevend of toezichthoudend orgaan voor meer dan de helft door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een andere publiekrechtelijke instelling zijn aangewezen;

speciale-sectorbedrijf:

a. een aanbestedende dienst,

b. een overheidsbedrijf,

c. een bedrijf of instelling waaraan door een aanbestedende dienst een bijzonder recht of een uitsluitend recht is verleend,

voorzover die dienst, dat bedrijf of die instelling een activiteit uitoefent die is omschreven in de artikelen 3 tot en met 7 van richtlijn nr. 2004/17/EG;

TenderNed: het elektronisch systeem voor aanbestedingen, bedoeld in artikel 259.

Artikel 3

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt ten aanzien van ondernemers verstaan onder:

aannemer: een ieder die de uitvoering van werken op de markt aanbiedt;

dienstverlener: een ieder die diensten op de markt aanbiedt;

leverancier: een ieder die producten op de markt aanbiedt;

ondernemer: een aannemer, leverancier of dienstverlener.

Artikel 4

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt ten aanzien van overheidsopdrachten door aanbestedende diensten verstaan onder:

overheidsopdracht: een overheidsopdracht voor werken, een overheidsopdracht voor leveringen, een overheidsopdracht voor diensten of een raamovereenkomst;

overheidsopdracht voor werken: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen een of meer aannemers en een of meer aanbestedende diensten en die betrekking heeft op:

- a. de uitvoering of het ontwerp en de uitvoering van werken in het kader van in bijlage I van richtlijn nr. 2004/18/EG aangewezen werkzaamheden,
- b. de uitvoering of het ontwerp en de uitvoering van een werk of
- c. het laten uitvoeren met welke middelen dan ook van een werk dat aan de door de aanbestedende dienst vastgestelde eisen voldoet;

overheidsopdracht voor leveringen: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen een of meer leveranciers en een of meer aanbestedende diensten en die betrekking heeft op:

- a. de aankoop, leasing, huur of huurkoop, met of zonder koopoptie, van producten of
- b. de levering van producten en die slechts zijdeling betrekking heeft op werkzaamheden voor het aanbrengen en installeren van die levering;

overheidsopdracht voor diensten: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen een of meer dienstverleners en een of meer aanbestedende diensten en die

- a. uitsluitend betrekking heeft op het verrichten van in bijlage II van richtlijn nr. 2004/18/EG aangewezen diensten,
- b. betrekking heeft op het leveren van producten en het verrichten van diensten als bedoeld in onderdeel a, indien de waarde van die diensten hoger is dan de waarde van de te leveren producten, of
- c. betrekking heeft op het verrichten van diensten als bedoeld in onderdeel a, en die slechts zijdelings betrekking heeft op werkzaamheden die in het kader van bijlage I van richtlijn nr. 2004/18/EG zijn aangewezen;

werk: het product van het geheel van bouwkundige of civieltechnische werken dat ertoe bestemd is als zodanig een economische of technische functie te vervullen.

Artikel 5

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt ten aanzien van opdrachten door speciale-sectorbedrijven verstaan onder:

speciale-sectoropdracht: een overheidsopdracht voor werken, een overheidsopdracht voor leveringen, een overheidsopdracht voor diensten of een raamovereenkomst;

speciale-sectoropdracht voor werken: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die tussen een of meer aannemers en een of meer speciale-sectorbedrijven is gesloten en die betrekking heeft op:

- a. de uitvoering of het ontwerp en de uitvoering van werken in het kader van in bijlage XII van richtlijn nr. 2004/17/EG aangewezen werkzaamheden,
- b. de uitvoering of het ontwerp en de uitvoering van een werk of
- c. het laten uitvoeren met welke middelen dan ook van een werk dat aan de door het speciale-sectorbedrijf vastgestelde eisen voldoet;

speciale-sectoropdracht voor leveringen: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die tussen een of meer leveranciers en een of meer speciale-sectorbedrijven is gesloten en die betrekking heeft op:

- a. de aankoop, leasing, huur of huurkoop, met of zonder koopoptie, van producten of
- b. de levering van producten en die slechts zijdeling betrekking heeft op werkzaamheden voor het aanbrengen en installeren van die levering;

speciale-sectoropdracht voor diensten: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die tussen een of meer dienstverleners en een of meer speciale-sectorbedrijven is gesloten en die:

- a. uitsluitend betrekking heeft op verrichten van in bijlage XVI van richtlijn nr. 2004/17/EG aangewezen diensten,
- b. betrekking heeft op het leveren van de producten en het verrichten van diensten als bedoeld in onderdeel a, indien de waarde van die diensten hoger is dan de waarde van de te leveren producten, of
- c. betrekking heeft op het verrichten van diensten als bedoeld in onderdeel a, en die slechts zijdelings betrekking heeft op in het kader van in bijlage XII van richtlijn nr. 2004/17/EG aangewezen werkzaamheden.

Artikel 6

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt ten aanzien van procedures verstaan onder:

niet-openbare procedure: procedure waarbij alle ondernemers een verzoek mogen doen tot deelneming, maar alleen de door de aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf geselecteerde ondernemers mogen inschrijven;

onderhandelingsprocedure: procedure waarbij de aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf met door hem geselecteerde ondernemers overleg pleegt en door middel van onderhandelingen met een of meer van hen de voorwaarden voor de overheidsopdracht vaststelt;

openbare procedure: procedure waarbij alle ondernemers mogen inschrijven;

prijsvraag: procedure die tot doel heeft een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf een plan of een ontwerp te verschaffen dat na een oproep tot mededinging door een jury wordt geselecteerd, al dan niet met toekenning van prijzen;

procedure van de concurrentiegerichte dialoog: procedure waarbij alle ondernemers een verzoek mogen doen tot deelneming en waarbij de aanbestedende dienst een dialoog voert met de tot de procedure toegelaten ondernemers, ten einde een of meer oplossingen te zoeken die aan de behoeften van de aanbestedende dienst beantwoorden en op grond waarvan de geselecteerde ondernemers zullen worden uitgenodigd om in te schrijven.

Artikel 7

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt ten aanzien van nadere bepalingen met betrekking tot procedures verstaan onder:

concessieovereenkomst voor openbare werken: een overeenkomst met dezelfde kenmerken als een overheidsopdracht of speciale-sectoropdracht voor werken waarbij de tegenprestatie voor de uit te voeren werken in ieder geval bestaat uit het recht het werk te exploiteren, al dan niet gecombineerd met een betaling;

dynamisch aankoopstelsel: een elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen met algemeen op de markt beschikbare kenmerken, beperkt in de tijd en gedurende de gehele looptijd open voor een ondernemer die voldoet aan de selectiecriteria en die overeenkomstig de eisen van de aanbestedingsstukken een indicatieve inschrijving heeft gedaan;

elektronische veiling: een zich herhalend elektronisch proces voor de presentatie van nieuwe, verlaagde prijzen of van nieuwe waarden voor bepaalde elementen van de inschrijvingen, dat plaatsvindt na de eerste volledige beoordeling van de inschrijvingen en dat klassering op basis van elektronische verwerking mogelijk maakt;

raamovereenkomst: een schriftelijke overeenkomst tussen een of meer aanbestedende diensten of speciale-sectorbedrijven en een of meer ondernemers met het doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden inzake te plaatsen overheidsopdrachten of speciale-sectoropdrachten vast te leggen.

Artikel 8

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt ten aanzien van regels inzake aankondiging, uitsluiting, selectie en plaatsing verstaan onder:

aanbestedingsstukken: alle documenten in een aanbestedingsprocedure die door de aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf in de procedure zijn gebracht;

eigen verklaring: verklaring van een ondernemer waarin deze aangeeft of en op welke wijze hij voldoet aan de in de aankondiging of in de aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen en of uitsluitingsgronden van toepassing zijn;

schriftelijk: elk uit woorden of cijfers bestaand geheel dat kan worden gelezen, gereproduceerd en vervolgens medegedeeld, daaronder begrepen met elektronische middelen overgebrachte of opgeslagen informatie.

Artikel 9

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

bijzonder recht: een recht dat bij wettelijk voorschrift of bij besluit van een bestuursorgaan aan een beperkt aantal ondernemingen wordt verleend en waarbij binnen een bepaald geografisch gebied:

a. het aantal van deze ondernemingen die een dienst mogen verrichten of een activiteit mogen uitoefenen op een andere wijze dan volgens objectieve, evenredige en niet-discriminerende criteria tot twee of meer wordt beperkt,

b. verscheidene concurrerende ondernemingen die een dienst mogen verrichten of een activiteit mogen uitoefenen op een andere wijze dan volgens deze criteria worden aangewezen, of

c. aan een of meer ondernemingen op een andere wijze dan volgens deze criteria voordelen worden toegekend, waardoor enige andere onderneming aanzienlijk wordt belemmerd in de mogelijkheid om dezelfde activiteiten binnen hetzelfde geografische gebied onder in wezen dezelfde omstandigheden uit te oefenen;

gedragsverklaring aanbesteden: een verklaring als bedoeld in artikel 241;

uitsluitend recht: een recht dat bij wettelijk voorschrift of bij besluit van een bestuursorgaan aan een onderneming wordt verleend, waarbij voor die onderneming het recht wordt voorbehouden om binnen een bepaald geografisch gebied een dienst te verrichten of een activiteit uit te oefenen.

Artikel 10

Overheersende invloed als bedoeld in artikel 2 in de begripsomschrijving van overheidsbedrijf, en in de artikelen 165 en 200 wordt vermoed indien een aanbestedende dienst, al dan niet rechtstreeks, ten aanzien van een overheidsbedrijf of een onderneming, dan wel een onderneming ten aanzien van een andere onderneming:

a. de meerderheid van het geplaatste kapitaal van het overheidsbedrijf of de onderneming bezit,

b. over de meerderheid van de stemmen beschikt die aan de door het overheidsbedrijf of de onderneming uitgegeven aandelen zijn verbonden of

c. meer dan de helft van de leden van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van het overheidsbedrijf of de onderneming kan aanwijzen.

Artikel 11

Een wijziging van bijlage I of bijlage II van richtlijn nr. 2004/18/EG of van bijlage XII of bijlage XVI van richtlijn nr. 2004/17/EG gaat voor de toepassing van de in deze wet gegeven omschrijvingen van overheidsopdracht voor werken, overheidsopdracht voor diensten onderscheidenlijk speciale-sectoropdracht voor werken of speciale-sectoropdracht voor diensten gelden met ingang van de dag waarop aan het betrokken besluit uitvoering moet zijn gegeven.

HOOFDSTUK 2. ALGEMENE BEGINSELEN

Artikel 12

De bepalingen in dit hoofdstuk gelden voor aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven:

- a. die overheidsopdrachten, speciale-sectoropdrachten of concessieovereenkomsten voor openbare werken plaatsen of prijsvragen uitschrijven die krachtens het bepaalde bij of krachtens deze wet onder het toepassingsbereik van deze wet vallen;
- b. die, anders dan in de in onderdeel a bedoelde gevallen, een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel willen sluiten tot het verrichten van werken, leveringen of diensten met een duidelijk grensoverschrijdend belang;
- c. die, anders dan in de onderdelen a en b bedoelde gevallen, voordat zij een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel sluiten tot het verrichten van werken, leveringen of diensten, die overeenkomst openstellen voor concurrentie.

Artikel 13

Een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf behandelt ondernemers op gelijke en niet-discriminerende wijze.

Artikel 14

1. Een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf handelt transparant.
2. In afwijking van het eerste lid heeft de aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf niet zorg te dragen voor een passende mate van openbaarheid van de aankondiging van het voornemen tot het plaatsen van een overheidsopdracht of een speciale-sectoropdracht, het sluiten van een overeenkomst of het uitschrijven van een prijsvraag:
 - a. indien de bepalingen in het bepaalde bij of krachtens deze wet daartoe niet verplicht,
 - b. in een geval als bedoeld in artikel 12, onderdeel b, indien sprake is van bijzondere omstandigheden of objectieve rechtvaardigingsgronden of
 - b. indien artikel 12, onderdeel c, van toepassing is.
3. Het tweede lid, aanhef en onderdeel a, is niet van toepassing op een overheidsopdracht voor een dienst die is opgenomen in bijlage II-B van richtlijn nr. 2004/18/EG indien die opdracht een duidelijk grensoverschrijdend belang heeft.

Artikel 15

De eisen en voorwaarden die een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf stelt bij de toepassing van een in deze wet geregelde aanbestedingsprocedure en de uitvoering daarvan dan wel met het oog op het sluiten van een overeenkomst als bedoeld in artikel 12, onderdeel b of c, gaan niet verder dan noodzakelijk is voor een goede uitvoering van de overheidsopdracht, speciale-sectoropdracht, concessieovereenkomst voor openbare werken, prijsvraag of overeenkomst.

Artikel 16

Een aanbestedende dienst die een bijzonder recht of een uitsluitend recht om openbare diensten te verrichten verleent aan een natuurlijke persoon of een rechtspersoon die zelf geen aanbestedende dienst is, bepaalt bij de verlening van dat recht dat degene aan wie dat recht wordt verleend, bij opdrachten voor leveringen in het kader van het verrichten van die openbare diensten geen onderscheid maakt naar nationaliteit.

HOOFDSTUK 3. REIKWIJDTE REGELS VOOR AANBESTEDENDE DIENSTEN

§ 3.1. Toepassingsbereik

Artikel 17

Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op overheidsopdrachten voor werken waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan het in artikel 7, onderdeel c, van richtlijn nr. 2004/18/EG genoemde bedrag, exclusief BTW.

Artikel 18

1. Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op door de staat te plaatsen overheidsopdrachten voor leveringen en diensten waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan het in artikel 7, onderdeel a, van richtlijn nr. 2004/18/EG genoemde bedrag, exclusief BTW.

2. In afwijking van het eerste lid is, indien de overheidsopdracht op het gebied van defensie ligt en de levering van een product betreft dat niet is opgenomen in bijlage V van richtlijn nr. 2004/18/EG, het bepaalde bij of krachtens deze wet van toepassing indien de geraamde waarde van die overheidsopdracht gelijk is aan of hoger is dan het in artikel 7, onderdeel b, van richtlijn nr. 2004/18/EG genoemde bedrag, exclusief BTW.

3. In afwijking van het eerste lid is, indien de overheidsopdracht een dienst als bedoeld in artikel 7, onderdeel b, derde alinea, van richtlijn nr. 2004/18/EG betreft, het bepaalde bij of krachtens deze wet van toepassing indien de geraamde waarde van die overheidsopdracht gelijk is aan of hoger is dan het in artikel 7, onderdeel b, van richtlijn nr. 2004/18/EG genoemde bedrag, exclusief BTW.

Artikel 19

Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen en diensten door aanbestedende diensten, anders dan de staat, waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan het in artikel 7, onderdeel b, van richtlijn nr. 2004/18/EG genoemde bedrag, exclusief BTW.

Artikel 20

Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op concessieovereenkomsten voor openbare werken waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan het in artikel 56 van richtlijn nr. 2004/18/EG genoemde bedrag, exclusief BTW.

Artikel 21

1. Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op door de staat uit te schrijven prijsvragen waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan het in artikel 67, onderdeel a, van richtlijn nr. 2004/18/EG genoemde bedrag, exclusief BTW.

2. In afwijking van het eerste lid is, indien de prijsvraag diensten als bedoeld in artikel 67, onderdeel c, van richtlijn nr. 2004/18/EG betreft, het bij of krachtens deze wet bepaalde van toepassing indien de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan het in artikel 67, onderdeel c, van die richtlijn genoemde bedrag, exclusief BTW.

Artikel 22

Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op door aanbestedende diensten, anders dan de staat, uit te schrijven prijsvragen waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan het in artikel 67, onderdeel b, van richtlijn nr. 2004/18/EG genoemde bedrag, exclusief BTW.

Artikel 23

Een wijziging van de bedragen, genoemd in de artikelen 7, 56 en 67 van richtlijn nr. 2004/18/EG en een wijziging van bijlage V van die richtlijn gaan voor de toepassing van de artikelen 17, 18 en 19 gelden met ingang van de dag waarop aan de betrokken verordening uitvoering moet zijn gegeven.

Artikel 24

1. Het bepaalde bij of krachtens deze wet voor aanbestedende diensten is tevens van toepassing op subsidie-ontvangers die overeenkomsten sluiten voor:

a. werken die voor meer dan 50 procent rechtstreeks door één of meer aanbestedende diensten worden gesubsidieerd en die bestaan uit:

1°. civieltechnische werkzaamheden als bedoeld in bijlage 1 van richtlijn nr. 2004/18/EG waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan het in artikel 8, onderdeel a, van richtlijn nr. 2004/18/EG genoemde bedrag, exclusief BTW, of

2°. bouwwerken voor ziekenhuizen, inrichtingen voor sportbeoefening, recreatie en vrijetijdsbesteding, school- en universiteitsgebouwen en gebouwen met een administratieve bestemming waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan het in artikel 8, onderdeel a, van richtlijn 2004/18/EG genoemde bedrag, exclusief BTW;

b. diensten die voor meer dan 50 procent rechtstreeks door een of meer aanbestedende diensten worden gesubsidieerd, verband houden met een overeenkomst voor werken als bedoeld in onderdeel a en waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan het in artikel 8, onderdeel b, van richtlijn nr. 2004/18/EG genoemde bedrag, exclusief BTW.

2. Een wijziging van de bedragen, genoemd in artikel 8 van richtlijn nr. 2004/18/EG gaat voor de toepassing van dit artikel gelden met ingang van de dag waarop aan de betrokken verordening uitvoering moet zijn gegeven.

Artikel 25

1. Een aanbestedende dienst kan via een aankoopcentrale een overheidsopdracht plaatsen, mits de aankoopcentrale het bij of krachtens deze wet voor aanbestedende diensten bepaalde met betrekking tot die overheidsopdracht heeft nageleefd.

2. In het in het eerste lid bedoelde geval heeft de desbetreffende dienst voldaan aan de voor hem geldende verplichtingen op grond van deze wet.

Artikel 26

1. Indien ten aanzien van een opdracht of een prijsvraag zowel het bepaalde bij of krachtens deze wet voor overheidsopdrachten onderscheidenlijk door aanbestedende diensten uitgeschreven prijsvragen van toepassing is als het bepaalde voor speciale-sectoropdrachten onderscheidenlijk door speciale-sectorbedrijven uitgeschreven prijsvragen, is het bepaalde bij of krachtens deze wet voor overheidsopdrachten dan wel door aanbestedende diensten uitgeschreven prijsvragen niet van toepassing op de desbetreffende opdracht of prijsvraag.

2. Indien een aanbestedende dienst tevens kan worden aangemerkt als speciale-sectorbedrijf en met het oog op de uitoefening van de desbetreffende activiteiten een concessieovereenkomst voor openbare werken heeft gesloten, zijn de voorschriften in de hoofdstukken 4, 5, 6 en 7 voor dergelijke overeenkomsten niet van toepassing.

§ 3.2 Raming van de waarde

§ 3.2.1 Algemene bepalingen

Artikel 27

De aanbestedende dienst raamt de waarde van de voorgenomen overheidsopdracht, concessieovereenkomst voor openbare werken of prijsvraag of het voorgenomen dynamisch aankoopstelsel overeenkomstig de artikelen 28 tot en met 36.

Artikel 28

1. De aanbestedende dienst onttrekt zich niet aan de toepassing van deze wet door de voorgenomen overheidsopdracht, concessieovereenkomst voor openbare werken of prijsvraag of het voorgenomen dynamisch aankoopstelsel in omvang te splitsen.
2. De aanbestedende dienst maakt de keuze van de methode van berekening van de geraamde waarde niet met de intentie om zich aan de werking van deze wet te onttrekken.

§ 3.2.2 De raming van overheidsopdrachten

Artikel 29

1. De waarde van een overheidsopdracht wordt geraamd naar de waarde op het tijdstip van verzending van de aankondiging van die overheidsopdracht of, indien een aankondiging niet is vereist, naar de waarde op het tijdstip waarop de procedure voor de plaatsing door de aanbestedende dienst wordt ingeleid.
2. De aanbestedende dienst baseert de berekening van de geraamde waarde van een overheidsopdracht op het totale bedrag, exclusief omzetbelasting, met inbegrip van opties en verlengingen van het contract.
3. De aanbestedende dienst gaat bij de berekening van de waarde van een raamovereenkomst uit van de geraamde waarde van alle voor de duur van de raamovereenkomst voorgenomen overheidsopdrachten.
4. Indien de aanbestedende dienst voorziet in prijzengeld of betalingen aan gegadigden of inschrijvers, berekent hij deze door in de geraamde waarde van de opdracht.

Artikel 30

Bij de raming van de waarde van een overheidsopdracht voor werken houdt de aanbestedende dienst rekening met de waarde van de werken en met de geraamde totale waarde van de voor de uitvoering van die werken noodzakelijke leveringen en diensten die door de aanbestedende dienst ter beschikking van de aannemer worden gesteld.

Artikel 31

- De aanbestedende dienst raamt de waarde van een overheidsopdracht voor diensten:
- a. indien het een verzekeringsdienst betreft: op de grondslag van de te betalen premie en andere vormen van schadeloosstelling;
 - b. indien het een bankdienst of andere financiële dienst betreft: op de grondslag van honoraria, provisies en rente, en andere vormen van beloning;
 - c. betreffende een ontwerp: op de grondslag van de te betalen honoraria, provisies en andere vormen van beloning;
 - d. waarin geen totale prijs is vermeld en die een vaste looptijd heeft die gelijk is aan of korter is dan 48 maanden: op de grondslag van de totale geraamde waarde voor de gehele looptijd;
 - e. waarin geen totale prijs is vermeld en die voor onbepaalde duur is of een looptijd heeft die langer is dan 48 maanden: het maandelijks te betalen bedrag vermenigvuldigd met 48.

Artikel 32

1. Indien een voorgenomen werk of een voorgenomen aankoop van diensten kan leiden tot overheidsopdrachten die gelijktijdig in afzonderlijke percelen worden geplaatst, neemt de aanbestedende dienst de geraamde totale waarde van deze percelen als grondslag.
2. Indien de samengestelde waarde van de percelen, bedoeld in het eerste lid, gelijk is aan of groter is dan het in de artikelen 17, 18, eerste lid, of 19 bedoelde bedrag, is het bij of krachtens deze wet van toepassing op de plaatsing van elk perceel.
3. In afwijking van het tweede lid is het bij of krachtens deze wet bepaalde niet van toepassing op die percelen waarvan de geraamde samengestelde waarde niet meer is dan 20% van de totale waarde van alle percelen en de waarde van de percelen waarvoor wordt afgeweken:
 - a. ingeval van overheidsopdrachten voor werken niet meer bedraagt dan €1 000 000, exclusief BTW;
 - b. ingeval van overheidsopdrachten voor diensten niet meer bedraagt dan €80 000, exclusief BTW.

Artikel 33

1. Indien een voorgenomen verkrijging van homogene leveringen kan leiden tot overheidsopdrachten die gelijktijdig in afzonderlijke percelen worden geplaatst, neemt de aanbestedende dienst de geraamde totale waarde van deze percelen als grondslag voor de raming.
2. Indien de samengestelde waarde van de percelen, bedoeld in het eerste lid, gelijk is aan of groter is dan het in de artikelen 18, eerste lid, of 19 bedoelde bedrag, is het bij of krachtens deze wet van toepassing op de plaatsing van elk perceel.

3. In afwijking van het tweede lid is het bij of krachtens deze wet bepaalde niet van toepassing op die percelen waarvan de geraamde samengetelde waarde niet meer is dan 20% van de totale waarde van alle percelen en de waarde van de percelen waarvoor wordt afgeweken niet meer bedraagt dan €80 000, exclusief BTW.

Artikel 34

De aanbestedende dienst raamt de waarde van overheidsopdrachten voor leveringen die betrekking hebben op leasing, huur of huurkoop van producten op de volgende grondslag:

- a. bij overheidsopdrachten voor leveringen met een vaste looptijd: de totale geraamde waarde voor de gehele looptijd indien die ten hoogste twaalf maanden bedraagt, dan wel de totale waarde indien de looptijd meer dan twaalf maanden bedraagt, met inbegrip van de geraamde restwaarde;
- b. bij overheidsopdrachten voor leveringen voor onbepaalde duur of waarvan de looptijd niet kan worden bepaald: het maandelijks te betalen bedrag vermenigvuldigd met 48.

Artikel 35

De aanbestedende dienst raamt de waarde van overheidsopdrachten voor leveringen of voor diensten die met een zekere regelmaat worden verricht of die de aanbestedende dienst gedurende een bepaalde periode wil hernieuwen, op de volgende grondslag:

- a. de totale reële waarde van de tijdens het voorafgaande boekjaar of tijdens de voorafgaande twaalf maanden geplaatste soortgelijke opeenvolgende overheidsopdrachten voor leveringen of voor diensten, indien mogelijk gecorrigeerd voor verwachte wijzigingen in de hoeveelheid of de waarde gedurende de twaalf maanden die volgen op de eerste opdracht, of
- b. de geraamde totale waarde van de soortgelijke opeenvolgende overheidsopdrachten voor leveringen of voor diensten over de twaalf maanden die volgen op de eerste levering of dienstverrichting of over het boekjaar van de eerste levering of dienstverrichting, indien dat boekjaar zich over meer dan twaalf maanden uitstrekt.

§ 3.2.3 De raming van concessieovereenkomsten voor openbare werken, dynamisch aankoopssystemen en prijsvragen

Artikel 36

1. De artikelen 29 tot en met 35 zijn van overeenkomstige toepassing op de raming van de waarde van een voorgenomen concessieovereenkomst voor openbare werken, een dynamisch aankoopstelsel of een uit te reiken prijs.
2. In aanvulling op het eerste lid:

- a. gaat de aanbestedende dienst bij de berekening van de waarde van een dynamisch aankoopstelsel uit van de geraamde waarde van alle voor de totale duur van het dynamisch aankoopstelsel voorgenomen overheidsopdrachten;
- b. berekent de aanbestedende dienst die voorziet in prijzengeld of betalingen aan gegadigden of inschrijvers deze door in de geraamde waarde;
- c. wordt, indien de aanbestedende dienst in de voorschriften van de prijsvraag niet uitsluit dat plaatsing van de overheidsopdracht geschiedt volgens de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging, bij de bepaling van het totale bedrag van het prijzengeld of de vergoeding aan de deelnemers de waarde meegerekend van de overheidsopdracht die later kan worden gegund.

§ 3.3 Uitgezonderde overheidsopdrachten, concessieovereenkomsten voor openbare werken en prijsvragen

Artikel 37

1. In afwijking van de artikelen 17 tot en met 22 is het bepaalde bij of krachtens deze wet niet van toepassing op overheidsopdrachten, concessieovereenkomsten voor openbare werken en prijsvragen:

- a. die door aanbestedende diensten op het gebied van defensie worden geplaatst en die vallen onder de reikwijdte van artikel 296 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;
- b. die geheim zijn verklaard of waarvan de uitvoering overeenkomstig de geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen met bijzondere veiligheidsmaatregelen gepaard moet gaan dan wel indien de bescherming van de wezenlijke belangen van het land zulks vereist;
- c. die in hoofdzaak tot doel hebben de aanbestedende diensten in staat te stellen openbare telecommunicatienetten beschikbaar te stellen, te exploiteren of aan het publiek telecommunicatiediensten te verlenen;
- d. waarvoor andere procedurevoorschriften gelden en die worden geplaatst op grond van een internationale overeenkomst, gesloten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en een of meer derde landen, overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, betreffende:
 - 1°. leveringen of werken die bestemd zijn voor gemeenschappelijke verwezenlijking of exploitatie van een werk door de ondertekenende staten;
 - 2°. diensten die bestemd zijn voor de gemeenschappelijke verwezenlijking of exploitatie van een project door de ondertekenende staten;
- e. waarvoor andere procedurevoorschriften gelden en die worden geplaatst op grond van een internationale overeenkomst betreffende de legering van strijdkrachten;
- f. waarvoor andere procedurevoorschriften gelden en die worden geplaatst volgens de specifieke procedure van een internationale organisatie.

2. Een aanbestedende dienst brengt een internationale overeenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, ter kennis van de Commissie.

Artikel 38

In afwijking van de artikelen 17 tot en met 22 is het bepaalde bij of krachtens deze wet niet van toepassing op overheidsopdrachten voor diensten:

a. die door een aanbestedende dienst worden geplaatst bij een andere aanbestedende dienst of aan een samenwerkingsverband van aanbestedende diensten op basis van een uitsluitend recht dat aan de desbetreffende aanbestedende dienst is verleend, mits dit uitsluitend recht met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap verenigbaar is;

b. betreffende de verwerving of huur, ongeacht de financiële modaliteiten ervan, van grond, bestaande gebouwen of andere onroerende zaken of betreffende de rechten hierop, met uitzondering van de overeenkomsten betreffende financiële diensten die voorafgaand aan, gelijktijdig met of als vervolg op het koop- of huurcontract worden gesloten;

c. betreffende de aankoop, de ontwikkeling, de productie of de coproductie van programmamateriaal bestemd voor uitzendingen door omroeporganisaties en overeenkomsten betreffende zendtijd;

d. betreffende arbitrage en bemiddeling;

e. op financieel gebied betreffende de uitgifte, de aankoop, de verkoop en de overdracht van effecten of andere financiële instrumenten en door de centrale banken verleende diensten;

f. inzake arbeidsovereenkomsten;

g. betreffende onderzoek en ontwikkeling, met uitzondering van die opdrachten waarvan de resultaten in hun geheel bestemd zijn voor de aanbestedende dienst voor gebruik ervan in de uitoefening van zijn eigen werkzaamheden, mits de dienstverlening volledig door de aanbestedende dienst wordt betaald.

Artikel 39

In afwijking van de artikelen 17 tot en met 22 is het bepaalde bij of krachtens deze wet niet van toepassing op overheidsopdrachten die betrekking hebben op aanvullende werken die noch in het aanvankelijk overwogen ontwerp ten behoeve van het tot stand brengen van een concessieovereenkomst voor openbare werken noch in die overeenkomst waren opgenomen en die als gevolg van onvoorziene omstandigheden voor de uitvoering van het werk zoals dat daarin is beschreven en dat door de aanbestedende dienst aan de concessiehouder wordt opgedragen, noodzakelijk zijn geworden, mits:

a. zij worden gegund aan de ondernemer die dit werk uitvoert indien deze aanvullende werken uit technisch of economisch oogpunt niet los van de oorspronkelijke overheidsopdracht kunnen worden uitgevoerd zonder de aanbestedende diensten grote ongemakken te bezorgen, of

b. indien deze werken, hoewel zij van de uitvoering van de oorspronkelijke overheidsopdracht kunnen worden gescheiden, voor de vervolmaking ervan strikt noodzakelijk zijn.

2. Het totale bedrag van de voor de aanvullende diensten of werken geplaatste overheidsopdrachten, bedoeld in het eerste lid, mag niet hoger zijn dan 50 procent van het bedrag van het hoofdwerk waarvoor de concessie is verleend.

HOOFSTUK 4. PROCEDURES VOOR AANBESTEDENDE DIENSTEN

§ 4.1 Openbare en niet-openbare procedure

Artikel 40

De aanbestedende dienst past voor het plaatsen van een overheidsopdracht de openbare procedure of de niet-openbare procedure toe.

Artikel 41

De aanbestedende dienst die de openbare procedure toepast doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst:

- a. publiceert een aankondiging;
- b. toetst of een inschrijver valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond;
- c. toetst of een niet uitgesloten inschrijver voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen;
- d. toetst of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen;
- e. beoordeelt de geldige inschrijvingen aan de hand van het door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriterium, bedoeld in artikel 114 en de nadere criteria, bedoeld in artikel 115;
- f. maakt de resultaten van de plaatsing bekend;
- g. gunt de overheidsopdracht;
- h. publiceert de aankondiging van een gegunde opdracht.

Artikel 42

De aanbestedende dienst die de niet-openbare procedure toepast doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst:

- a. publiceert een aankondiging;
- b. toetst of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond;
- c. toetst of een niet uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst

gestelde geschiktheidseisen;

d. beoordeelt de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria;

e. nodigt de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden uit tot inschrijving;

f. toetst of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen;

g. beoordeelt de geldige inschrijvingen aan de hand van het door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriterium en de nadere criteria, bedoeld in artikel 115;

h. maakt de resultaten van de plaatsing bekend;

i. gunt de overheidsopdracht;

j. publiceert de aankondiging van een gegunde opdracht.

Artikel 43

blanco

§ 4.2 Uitzonderingen op de toepassing van de openbare en de niet-openbare procedure

§ 4.2.1 Procedure van de concurrentiegerichte dialoog

Artikel 44

1. In afwijking van artikel 40 kan de aanbestedende dienst, indien het naar zijn oordeel niet mogelijk is door toepassing van de openbare procedure of de niet-openbare procedure een bijzonder complexe overheidsopdracht te plaatsen, de procedure van de concurrentiegerichte dialoog toepassen.

2. Een overheidsopdracht is bijzonder complex indien de aanbestedende dienst objectief gezien niet is staat is:

a. de technische middelen te bepalen waarmee aan de behoeften of het doel kan worden tegemoet gekomen;

b. de juridische of financiële voorwaarden van een project te specificeren.

Artikel 45

De aanbestedende dienst die de procedure van de concurrentiegerichte dialoog toepast doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst:

a. publiceert een aankondiging;

b. toetst of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond;

c. toetst of een niet uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen;

d. beoordeelt de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden aan de hand van de door de

aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria;

e. nodigt de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden uit tot deelname aan de dialoog;

f. houdt met de geselecteerde gegadigden een dialoog met het doel te bepalen welke middelen geschikt zijn om zo goed mogelijk aan de behoeften van de aanbestedende dienst te voldoen en maakt een keuze welke oplossing of oplossingen aan zijn behoeften kunnen voldoen;

g. verzoekt de deelnemers aan de dialoog hun inschrijving in te dienen;

h. toetst of de inschrijvingen voldoen aan de tijdens de dialoog voorgelegde en gespecificeerde oplossing of oplossingen;

i. beoordeelt de geldige inschrijvingen aan de hand van het gunningscriterium de economische meest voordelige inschrijving en de door de aanbestedende dienst gestelde nadere criteria, bedoeld in artikel 115;

j. maakt de resultaten van de plaatsing bekend;

k. gunt de overheidsopdracht;

l. publiceert de aankondiging van een gegunde opdracht.

§ 4.2.2 Onderhandelingsprocedure met aankondiging

Artikel 46

1. In afwijking van artikel 40 kan de aanbestedende dienst de onderhandelingsprocedure met aankondiging toepassen:

a. indien bij toepassing van de niet-openbare procedure, de openbare procedure, of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog inschrijvingen zijn gedaan die onregelmatig zijn, of indien inschrijvingen zijn gedaan die onaanvaardbaar zijn, mits de oorspronkelijke voorwaarden van de overheidsopdracht niet wezenlijk worden gewijzigd,

b. in buitengewone gevallen, indien het werken, leveringen of diensten betreft waarvan de aard en de onzekere omstandigheden een vaststelling vooraf van de totale prijs niet mogelijk maken,

c. ingeval het een overheidsopdracht voor diensten betreft, vanwege de aard van de te verlenen diensten de specificaties voor de overheidsopdracht niet voldoende nauwkeurig kunnen worden vastgesteld om de overheidsopdracht overeenkomstig de niet-openbare procedure of de openbare procedure door de keuze van de beste inschrijving te plaatsen, of

d. ingeval het een overheidsopdracht voor werken betreft, die werken worden uitgevoerd ten behoeve van onderzoek, proefneming of ontwikkeling, en zonder het doel winst te maken of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te dekken.

2. Een aanbestedende dienst kan, indien de omstandigheden, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel a, zich voordoen, van de mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht afzien, indien hij bij de procedure van plaatsing door onderhandelingen alleen de inschrijvers betreft die voldoen aan de criteria, genoemd in paragrafen 5.4. en 5.5 en die gedurende de voorafgaande openbare procedure of niet-

openbare procedure of concurrentiegerichte dialoog inschrijvingen hebben ingediend die aan de formele eisen van de procedure voor het plaatsen van overheidsopdrachten voldoen.

Artikel 47

1. De aanbestedende dienst die de onderhandelingsprocedure met aankondiging toepast doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst:
 - a. publiceert een aankondiging;
 - b. toetst of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond;
 - c. toetst of een niet uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen;
 - d. beoordeelt de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria;
 - e. nodigt de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden uit tot inschrijving;
 - f. toetst of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen;
 - g. beoordeelt de geldige inschrijvingen aan de hand van het door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriterium en de nadere criteria, bedoeld in artikel 115;
 - h. onderhandelt met de inschrijvers;
 - i. maakt de resultaten van de plaatsing bekend;
 - j. gunt de overheidsopdracht;
 - k. publiceert de aankondiging van een gegunde opdracht.
2. Indien de aanbestedende dienst toepassing heeft gegeven aan artikel, nodigt hij gelijktijdig en schriftelijk de inschrijvers uit die in de niet-openbare procedure, de openbare procedure, of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog een inschrijving hebben gedaan die voldeed aan de geschiktheidseisen en selectiecriteria, en waarop de uitsluitingsgronden niet van toepassing waren. In dat geval kan de aanbestedende dienst de onderdelen a tot en met d van het eerste lid achterwege laten.

§ 4.2.3 Onderhandelingsprocedure zonder aankondiging

Artikel 48

In afwijking van artikel 40 kan de aanbestedende dienst de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen indien:

- a. bij toepassing van de niet-openbare procedure, de openbare procedure of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog geen of geen geschikte inschrijvingen of geen verzoeken tot deelneming zijn ingediend, de oorspronkelijke voorwaarden van de overheidsopdracht niet wezenlijk worden gewijzigd en de Commissie op haar verzoek een verslag van de oorspronkelijke procedure. wordt overgelegd,

b. de overheidsopdracht om technische of artistieke redenen of om redenen van bescherming van uitsluitende rechten slechts aan een bepaalde ondernemer kan worden toevertrouwd, of

c. voor zover zulks strikt noodzakelijk is, ingeval de termijnen van de niet-openbare procedure, de openbare procedure of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog wegens dwingende spoed niet in acht kunnen worden genomen als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet kon worden voorzien en niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.

Artikel 49

In afwijking van artikel 40 kan de aanbestedende dienst de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen:

a. voor de levering van producten die uitsluitend voor onderzoek, proefneming, studie of ontwikkeling worden vervaardigd en waarvan de productie niet in grote hoeveelheden plaatsvindt met het doel de commerciële haalbaarheid van het product vast te stellen of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te delgen

b. voor door de oorspronkelijke leverancier verrichte aanvullende leveringen die:

1°. bestemd zijn voor gedeeltelijke vernieuwing van leveringen of installaties voor courant gebruik, of

2°. voor de uitbreiding van bestaande leveringen of installaties, indien verandering van leverancier de aanbestedende dienst ertoe zou verplichten apparatuur aan te schaffen met andere technische eigenschappen die niet verenigbaar zijn met de reeds geleverde apparatuur of zich bij gebruik en onderhoud van de aan te schaffen apparatuur onevenredige technische moeilijkheden voordoen, mits de looptijd van deze overheidsopdrachten voor leveringen en nabestellingen niet langer is dan drie jaar na het sluiten van de oorspronkelijke overeenkomst,

c. voor op een grondstoffenmarkt genoteerde en aangekochte leveringen of

d. voor de aankoop van leveringen tegen bijzonder gunstige voorwaarden bij een leverancier die definitief zijn handelsactiviteiten stopzet, bij curatoren of vereffenaars van een faillissement of een vonnis of bij de toepassing van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen.

Artikel 50

In afwijking van artikel 40 kan de aanbestedende dienst de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen voor een overheidsopdracht voor diensten indien die overheidsopdracht voortvloeit uit een procedure van het uitschrijven van een prijsvraag en volgens de toepasselijke voorschriften aan de winnaar of aan een van de winnaars van die prijsvraag dient te worden gegund en de aanbestedende dienst alle winnaars van de prijsvraag tot de onderhandelingen uitnodigt.

Artikel 51

In afwijking van artikel 40 kan de aanbestedende dienst voor aanvullende werken of diensten de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen voor zover die diensten of werken noch in het oorspronkelijk gegunde ontwerp, noch in de oorspronkelijk gegunde overheidsopdracht waren opgenomen en technisch of economisch niet los van de oorspronkelijke overheidsopdracht kunnen worden uitgevoerd zonder overwegende bezwaren voor de aanbestedende dienst dan wel de aanvullende werken of diensten strikt noodzakelijk zijn om de oorspronkelijke overheidsopdracht te vervolmaken en:

1°. de aanvullende werken of diensten ten gevolge van een onvoorziene omstandigheid voor de uitvoering van deze overheidsopdracht noodzakelijk zijn geworden,

2°. de plaatsing geschiedt aan de aannemer of dienstverlener die de oorspronkelijke overheidsopdracht voor werken of overheidsopdracht voor diensten uitvoert, en

3°. het totale bedrag van de voor de aanvullende werken of diensten gegunde overheidsopdracht voor werken of overheidsopdracht voor diensten niet hoger is dan 50 procent van het bedrag van de oorspronkelijke overheidsopdracht.

Artikel 52

In afwijking van artikel 40 kan de aanbestedende dienst voor nieuwe werken of diensten tot drie jaar volgend op de plaatsing van de oorspronkelijke overheidsopdracht de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen, voor zover die werken of diensten bestaan uit herhaling van soortgelijke werken of diensten die door dezelfde aanbestedende diensten worden toevertrouwd aan de ondernemer waaraan een oorspronkelijke overheidsopdracht werd gegund en:

1°. deze werken of diensten overeenstemmen met een basisproject dat het voorwerp vormde van de oorspronkelijke overheidsopdracht die met toepassing van de niet-openbare procedure of de openbare procedure is gegund,

2°. de aanbestedende dienst reeds in de aankondiging van de aanbesteding van het basisproject vermeldde dat een procedure zonder aankondiging kan worden toegepast en

3°. de aanbestedende dienst bij toepassing van paragraaf 3.2 het totale voor de volgende werken geraamde bedrag in aanmerking heeft genomen voor de raming van de waarde van de overheidsopdracht.

Artikel 53

De aanbestedende dienst die de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepast doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst:

- a. onderhandelt met de inschrijvers;
- b. maakt een proces-verbaal van de opdrachtverlening;

- c. maakt de resultaten van de plaatsing bekend;
- d. gunt de overheidsopdracht;
- e. publiceert de aankondiging van een gegunde opdracht.

§ 4.2.4 Bijzondere voorschriften betreffende II-B diensten

Artikel 54

1. In afwijking van artikel 40 kan de aanbestedende dienst voor een overheidsopdracht betreffende diensten die zijn opgenomen in bijlage II-B van richtlijn nr. 2004/18/EG de procedure voor II-B diensten toepassen.

2. Indien de opdracht, bedoeld in het eerste lid, zowel betrekking heeft op diensten als bedoeld in bijlage II-A van richtlijn nr. 2004/18/EG als op diensten als bedoeld in bijlage II-B van richtlijn nr. 2004/18/EG kan de aanbestedende dienst de procedure voor II-B diensten toepassen indien de geraamde waarde van de II-B diensten hoger is dan die van de IIA-diensten.

Artikel 55

1. De aanbestedende dienst die de procedure voor II-B diensten toepast doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst

- a. toetst of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen;
- b. maakt de resultaten van de plaatsing bekend.

2. In aanvulling op het eerste lid kan een aanbestedende dienst niet-openbare procedure volgen. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de aanbestedende dienst de gegadigden in de aankondiging uitnodigt een verzoek tot deelneming in te dienen.

§ 4.3 Bijzondere procedures

§ 4.3.1 Procedure voor een concessieovereenkomst voor openbare werken

Artikel 56

1. De aanbestedende dienst die een concessieovereenkomst voor openbare werken wil sluiten past de procedure voor concessieovereenkomsten voor werken toe.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op aanvullende werken die noch in het aanvankelijk overwogen ontwerp van de concessieovereenkomst noch in de oorspronkelijk gesloten overeenkomst waren opgenomen en die als gevolg van onvoorziene omstandigheden voor de uitvoering van het werk zoals dat daarin is

beschreven en dat door de aanbestedende dienst aan de concessiehouder wordt opgedragen, noodzakelijk zijn geworden, mits:

a. indien deze aanvullende werken uit technisch of economische oogpunt niet los van de gesloten concessieovereenkomst kunnen worden uitgevoerd zonder de aanbestedende dienst grote ongemakken te bezorgen, zij worden gegund aan de ondernemer met wie de concessieovereenkomst is gesloten, of

b. indien deze werken, hoewel zij van de uitvoering van de oorspronkelijke overheidsopdracht kunnen worden gescheiden, voor de vervolmaking ervan strikt noodzakelijk zijn.

3. Het totale bedrag van de voor de aanvullende diensten of werken gegunde overheidsopdracht, bedoeld in het tweede lid, mag niet hoger zijn dan 50 procent van het bedrag van het hoofdwerk waarvoor de concessieovereenkomst is gesloten.

Artikel 57

De aanbestedende dienst die een concessieovereenkomst voor openbare werken wil sluiten, doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst:

a. publiceert een aankondiging;

b. toetst of een inschrijver valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond en of de inschrijver voldoet aan de gestelde geschiktheidseisen;

c. sluit de concessieovereenkomst voor openbare werken;

d. waarborgt dat de concessiehouder bij de verlening van opdrachten de in artikel 165 tot en met 167 gestelde eisen in acht neemt.

§ 4.3.2 Procedure van een prijsvraag

Artikel 58

Een aanbestedende dienst past voor het uitschrijven van een prijsvraag de procedure van een prijsvraag toe.

Artikel 59

1. De aanbestedende dienst die de procedure van een prijsvraag toepast, doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst:

a. publiceert een aankondiging;

b. toetst of een deelnemer valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond;

c. toetst of een niet uitgesloten deelnemer voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde criteria betreffende de geschiktheidseisen en selectiecriteria;

d. stelt een jury in.

2. De in het eerste lid, onderdeel d, bedoelde jury:

- a. onderzoekt de ingediende plannen of ontwerpen;
 - c. stelt een rapport op met daarin de rangorde van de deelnemers;
 - d. nodigt desgewenst deelnemers uit tot het beantwoorden van vragen;
 - e. bepaalt haar oordeel.
3. De aanbestedende dienst maakt het oordeel van de jury bekend, voor zover deze tot een oordeel is gekomen, en publiceert de resultaten van de prijsvraag.

§ 4.3.3 Procedure voor een raamovereenkomst

Artikel 60

Een aanbestedende dienst die een raamovereenkomst wil sluiten, past daartoe de openbare of niet openbare procedure toe.

Artikel 61

1. Een aanbestedende dienst die een overheidsopdracht wil plaatsen met gebruikmaking van een raamovereenkomst die hij gesloten heeft met een enkele ondernemer, past de procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht via een raamovereenkomst met een enkele ondernemer toe.
2. In het in het eerste lid bedoelde geval gunt de aanbestedende dienst de opdracht op basis van de in het raamovereenkomst gestelde voorwaarden.

Artikel 62

Een aanbestedende dienst die een overheidsopdracht wil plaatsen met gebruikmaking van een raamovereenkomst die hij gesloten heeft met meerdere ondernemers, past de procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht via een raamovereenkomst met meerdere ondernemers toe.

Artikel 63

1. De aanbestedende dienst die de procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht via een raamovereenkomst met een enkele ondernemer toepast, doorloopt de stappen genoemd in het tweede of derde lid.
2. De aanbestedende dienst past de voorwaarden van de raamovereenkomst toe, zonder de partijen opnieuw tot mededinging op te roepen.
3. Indien niet alle voorwaarden in de raamovereenkomst zijn bepaald, doorloopt de aanbestedende dienst de volgende stappen. De aanbestedende dienst:
 - a. vraagt de betrokken partij een nieuwe inschrijving in te dienen;
 - b. beoordeelt de inschrijvingen;

c. gunt de opdracht volgens de in de raamovereenkomst of aanbestedingsstukken vastgestelde plaatsingscriteria.

§ 4.3.4 Procedure voor een dynamisch aankoopstelsel

Artikel 64

Een aanbestedende dienst die een dynamisch aankoopstelsel wil instellen past daartoe de openbare procedure toe, met uitzondering van de fase van de plaatsing.

Artikel 65

Een aanbestedende dienst die een dynamisch aankoopstelsel instelt, met toepassing van de openbare procedure, doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst:

- a. publiceert een aankondiging;
- b. toetst of een inschrijver valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond;
- c. toetst of een niet uitgesloten inschrijver voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen;
- d. toetst of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen;
- e. laat de niet uitgesloten inschrijvers toe tot het dynamisch aankoopstelsel.

Artikel 66

Een aanbestedende dienst die een overheidsopdracht wil plaatsen binnen een dynamisch aankoopstelsel past de procedure voor het plaatsen van een opdracht binnen een dynamisch aankoopstelsel toe.

Artikel 67

1. Een aanbestedende dienst die de procedure voor het plaatsen van een opdracht binnen een dynamisch aankoopstelsel toepast doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst:

- a. publiceert een vereenvoudigde aankondiging;
- b. beoordeelt de indicatieve inschrijvingen en laat de niet uitgesloten inschrijvers toe tot het dynamisch aankoopstelsel;
- c. publiceert een aankondiging in het stelsel;
- d. nodigt alle toegelaten inschrijvers uit een inschrijving in te dienen;
- e. beoordeelt de inschrijvingen;
- i. maakt de resultaten van de plaatsing bekend;
- j. gunt de overheidsopdracht;

k. publiceert de aankondiging van een gegunde opdracht.

HOOFDSTUK 5. REGELS VOOR AANBESTEDENDE DIENSTEN INZAKE AANKONDIGING, UITSLUITING, SELECTIE EN PLAATSING

§ 5.1 Vooraankondiging

Artikel 68

Een aanbestedende dienst kan een vooraankondiging bekendmaken waarin het volgende meegedeeld wordt:

- a. het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor leveringen of de raamovereenkomsten voor leveringen per productgroep die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te plaatsen of te sluiten, indien het geraamde totale bedrag, met inachtneming van 23.1a, €750.000 of meer bedraagt;
- b. het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor diensten of de raamovereenkomst voor diensten voor elk van de dienstencategorieën als bedoeld in bijlage II, onderdeel A, van richtlijn nr. 2004/18/EG, die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te plaatsen of te sluiten, indien het geraamde totale bedrag, met inachtneming van paragraaf 3.2, €750.000 of meer bedraagt;
- c. de hoofdkenmerken van de overheidsopdrachten voor werken of de raamovereenkomsten voor werken die hij voornemens is te plaatsen of te sluiten, indien het geraamde bedrag, met inachtneming van paragraaf 3.2, gelijk is aan of meer bedraagt dan de drempel, bedoeld in artikel 17.

Artikel 69

1. De bekendmaking van de vooraankondiging geschiedt langs elektronische weg, met gebruikmaking van TenderNed.
2. De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking van de vooraankondiging het daartoe door middel van TenderNed beschikbaar gestelde formulier.
3. De aanbestedende dienst vult in het formulier de van toepassing zijnde gegevens juist in.

Artikel 70

1. Een aanbestedende dienst zendt de vooraankondiging, bedoeld in artikel 68, onderdelen a en b, zo spoedig mogelijk na het begin van het begrotingsjaar met gebruikmaking van TenderNed toe aan de Commissie.
2. Een aanbestedende dienst zendt de vooraankondiging, bedoeld in artikel 68, onderdeel c, zo spoedig mogelijk nadat de beslissing is genomen tot goedkeuring van het programma voor de overheidsopdrachten voor werken of de raamovereenkomsten die de

aanbestedende dienst voornemens is te plaatsen of te sluiten, met behulp van TenderNed toe aan de Commissie.

Artikel 71

1. In afwijking van artikel 68 en 70 kan de mededeling ook geschieden op het kopersprofiel van de aanbestedende dienst.
2. Een aanbestedende dienst gebruikt voor de vooraankondiging die via een kopersprofiel meegedeeld kan worden, het formulier volgens het model dat door de Commissie met inachtneming van artikel 79, aanhef en onder a, van richtlijn 2004/18/EG is vastgesteld.
3. Het kopersprofiel, bedoeld in het eerste lid, kan voor aankondigingen informatie bevatten over lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen, gegunde overheidsopdrachten, geannuleerde procedures, en alle nuttige algemene informatie, zoals het contactpunt, een telefoon- en faxnummer, een postadres en een e-mailadres.
4. Een aanbestedende dienst kan een vooraankondiging slechts via het kopersprofiel mededelen nadat de kennisgeving van de mededeling via het kopersprofiel aan de Commissie is verzonden, en indien de aanbestedende dienst de datum van deze verzending vermeldt.

Artikel 72

1. Een aanbestedende dienst kan de informatie in het kopersprofiel, bedoeld in artikel 71, tweede lid, via het internet publiceren.
2. Een aanbestedende dienst die de vooraankondiging via zijn kopersprofiel mededeelt, gebruikt voor de mededeling daarvan aan de Commissie het daartoe door middel van TenderNed beschikbaar gestelde formulier.

Artikel 73

1. Een aanbestedende dienst maakt de vooraankondiging via het kopersprofiel bekend nadat de kennisgeving van de bekendmaking via het kopersprofiel aan de Commissie is verzonden.
2. De vooraankondiging via het kopersprofiel bevat de datum van de kennisgeving, bedoeld in het eerste lid.

§ 5.2 Aankondiging

Artikel 74

1. De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te plaatsen maakt hiertoe een aankondiging van de overheidsopdracht bekend.

2. De bekendmaking van de aankondiging geschiedt langs elektronische weg met gebruikmaking van TenderNed.

3. De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van TenderNed beschikbaar gestelde formulier.

4. De aanbestedende dienst vult in het formulier de van toepassing zijnde gegevens juist in.

Artikel 75

De aanbestedende dienst geeft in de aankondiging of in de uitnodiging tot indiening van een inschrijving aan, welke bewijsmiddelen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht en de technische- en beroepsbekwaamheid hij van de ondernemer verlangt.

Artikel 76

De Commissie zendt de aanbestedende dienst een bevestiging van de ontvangst van de bekendmaking. De aanbestedende dienst kan met behulp van die bevestiging aantonen dat hij de aankondiging gedaan heeft.

Artikel 77

1. Een aanbestedende dienst maakt de aankondiging of de inhoud ervan niet bekend dan nadat deze aan de Commissie zijn toegezonden.

2. Indien de aanbestedende dienst de aankondiging ook op een andere wijze dan met gebruikmaking van TenderNed bekend maakt, bevat die aankondiging geen andere informatie dan die aan de Commissie is gezonden of via het kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van toezending aan de Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel.

Artikel 78

1. De aanbestedende dienst stelt de aanbestedingsstukken voor de overheidsopdracht op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

2. Indien de aanbestedende dienst de aanbestedingsstukken voor de overheidsopdracht ook op andere wijze dan ter uitvoering van het eerste lid beschikbaar stelt, kan de aanbestedende dienst de kosten voor die wijze van verstrekking in rekening brengen bij degenen die om die andere wijze van verstrekking van de aanbestedingsstukken hebben gevraagd.

Artikel 79

1. Een aanbestedende dienst kan een rectificatie van een eerder gedane aankondiging bekendmaken.
2. De bekendmaking van de rectificatie geschiedt langs elektronische weg met gebruikmaking van TenderNed.
3. De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking van de rectificatie het daartoe door middel van TenderNed beschikbaar gestelde formulier.
4. De aanbestedende dienst vult in het formulier de van toepassing zijnde gegevens juist in.

Artikel 80

Indien een aanbestedende dienst bij de openbare en niet-openbare procedure niet langs elektronische weg vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot de aanbestedingsstukken en alle aanvullende stukken, zendt de aanbestedende dienst de aanbestedingsstukken en de aanvullende stukken binnen zes dagen na ontvangst van de aanvraag aan de ondernemers toe, mits deze aanvraag tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen is gedaan.

Artikel 81

Indien de aanbestedingsstukken bij een andere instantie moeten worden aangevraagd dan de aanbestedende dienst die voor de plaatsingsprocedure verantwoordelijk is, vermeldt de uitnodiging het adres van deze instantie en, in voorkomend geval, de uiterste datum voor deze aanvraag.

§ 5.3 Voorbehouden opdracht

Artikel 82

1. Een aanbestedende dienst kan de deelneming aan een procedure voor de plaatsing van een overheidsopdracht voorbehouden aan sociale werkplaatsen of de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid indien de meerderheid van de betrokken werknemers personen met een handicap zijn die wegens de aard of de ernst van hun handicaps geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitvoeren.
2. De aankondiging van de opdracht vermeldt een voorbehoud als bedoeld in het eerste lid.

§ 5.4 Eigen verklaring

Artikel 83

1. De aanbestedende dienst verlangt van de inschrijvers of gegadigden dat zij een eigen verklaring indienen.
2. Het model voor de eigen verklaring en de gegevens en inlichtingen die kunnen worden gevraagd worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vastgesteld.
3. De aanbestedende dienst bepaalt welke gegevens en inlichtingen door een inschrijver of een gegadigde moeten worden verstrekt.

Artikel 84

1. De aanbestedende dienst verlangt niet dat een inschrijver of gegadigde de gegevens die in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden, op een andere wijze verstrekt.
2. De aanbestedende dienst gebruikt voor de eigen verklaring het model, bedoeld in artikel 83, tweede lid.

§ 5.5 Termijnen

Artikel 85

1. Een aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen en verzoeken tot deelneming rekening met de complexiteit van de overheidsopdracht, de voor de voorbereiding van de inschrijvingen benodigde tijd en de in deze paragraaf vastgestelde minimumtermijnen.
2. De aanbestedende dienst stelt de termijn voor het indienen van verzoeken tot deelname of inschrijvingen vast met inachtneming van de aard en omvang van de opdracht, de voor de voorbereiding van het verzoek of de inschrijving benodigde tijd en de in deze paragraaf gestelde regels omtrent termijnen.

Artikel 86

1. Voor openbare procedures bedraagt de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen ten minste 45 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging.
2. Voor niet-openbare procedures en procedures van plaatsing door onderhandelingen met mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht en de concurrentiegerichte dialoog bedraagt de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming ten minste 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht.
3. Voor niet-openbare procedures bedraagt de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen ten minste 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging.
4. Een aanbestedende dienst kan in de gevallen waarin hij een vooraankondiging als bedoeld in paragraaf 5.1, heeft meegedeeld, de termijn voor de ontvangst van de

inschrijvingen, bedoeld in het tweede en vierde lid, inkorten tot 36 dagen, maar in geen geval tot minder dan 22 dagen. Deze termijn loopt bij openbare procedures vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht en bij niet-openbare procedures vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot indiening van een inschrijving.

5. De termijn, bedoeld in het vierde lid, is toegestaan, mits de vooraankondiging alle informatie bevat die in de aankondiging van de overheidsopdracht, bedoeld in bijlage IV, onderdeel A, van richtlijn nr. 2004/18/EG, wordt verlangd, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat de aankondiging wordt meegedeeld en mits deze vooraankondiging ten minste 52 dagen en ten hoogste 12 maanden voor de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht ter mededeling is verzonden.

Artikel 87

Een aanbestedende dienst kan de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen, bedoeld in artikel 86, eerste en derde lid, met vijf dagen verkorten indien hij met elektronische middelen en vanaf de mededeling van de aankondiging vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot de aanbestedingsstukken, met inachtneming van 5.2, en in de aankondiging het internetadres vermeldt dat toegang biedt tot deze documenten.

Artikel 88

Indien de aanbestedingsstukken en de aanvullende stukken of nadere inlichtingen tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in de artikelen 80, , 109, 110 en 144, gestelde termijnen zijn verstrekt, of indien de inschrijvingen slechts na een bezichtiging ter plaatse, of na inzage ter plaatse van de bij de aanbestedingsstukken behorende stukken kunnen worden gedaan, verlengt de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.

Artikel 89

Indien het om dringende redenen niet haalbaar is de in dit artikel bepaalde minimumtermijnen in acht te nemen, kan een aanbestedende dienst bij niet-openbare procedures en de procedures van plaatsing door onderhandelingen met mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht, bedoeld in artikel 58, de volgende termijnen vaststellen:

a. een termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming van ten minste vijftien dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht, of tien dagen indien de aankondiging elektronisch is verzonden overeenkomstig het model in het derde punt van bijlage VIII van richtlijn nr. 2004/18/EG, en

b. in het geval van niet-openbare procedures, een termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen van ten minste tien dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot indiening van een inschrijving.

§ 5.6 Mededeling van uitsluiting en afwijzing

Artikel 90

De aanbestedende dienst stelt de gegadigden en inschrijvers zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis van de beslissingen die zijn genomen inzake de plaatsing van de overheidsopdracht of de toelating tot een dynamisch aankoopstelsel, met inbegrip van de redenen waarom de aanbestedende dienst heeft besloten de overheidsopdracht niet te plaatsen, een overheidsopdracht waarvoor een oproep tot mededinging is gedaan niet te plaatsen en de procedure opnieuw te beginnen of een dynamisch aankoopstelsel niet in te stellen.

Artikel 91

De aanbestedende dienst die een mededeling als bedoeld in artikel 90, eerste lid, doet, verstrekt daarbij geen gegevens voor zover dat:

- a. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift,
- b. in strijd zou zijn met het openbare belang,
- c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
- d. afbreuk zou kunnen doen aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers.

§ 5.7 Uitsluiting, geschiktheid en selectie

§ 5.7.1 Uitsluitingsgronden

Artikel 92

1. Een aanbestedende dienst sluit een gegadigde of inschrijver jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in het tweede lid is uitgesproken waarvan de aanbestedende dienst kennis heeft, uit van deelneming aan een overheidsopdracht of een aanbestedingsprocedure.

2. Voor de toepassing van het eerste lid worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

- a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2, eerste lid, van Gemeenschappelijk Optreden 98/773/JBZ van de Raad, (PbEG 1998, L 351);
- b. omkoping in de zin van artikel 3 van het besluit van de Raad van 26 mei 1997 (PbEG 1997, L 195) respectievelijk artikel 3, eerste lid, van Gemeenschappelijk Optreden 98/742/JBZ van de Raad (PbEG 1998, L 358);

c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, L 316);

d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344).

3. Als veroordelingen als bedoeld in het tweede lid worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht .

Artikel 93

De aanbestedende dienst kan een inschrijver of gegadigde uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

a. de inschrijver of gegadigde verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-) akkoord, of de gegadigde of inschrijver verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie;

b. jegens de gegadigde of inschrijver is een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak gedaan wegens andere strafbare feiten dan die, bedoeld in onderdeel a, waardoor een relevante beroepsgedragsregel is geschonden als bedoeld in artikel 45, tweede lid, onderdeel c van de richtlijn nr. 2004/18/EG;

c. jegens de inschrijver of gegadigde is een onherroepelijk geworden beschikkingen genomen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet waarin een boete van meer dan €0,- is opgelegd;

d. jegens de inschrijver of gegadigde is een onherroepelijk geworden beschikking genomen door de Europese Commissie wegens overtreding van artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap waarin een boete van meer dan €0,- is opgelegd.

e. de inschrijver of gegadigde heeft in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout begaan die door de aanbestedende dienst aannemelijk kan worden gemaakt;

f. de inschrijver of gegadigde heeft niet voldaan aan verplichtingen op grond van op hem van toepassing zijnde wettelijke bepalingen met betrekking tot betaling van sociale zekerheidspremies of belastingen;

g. de gegadigde of inschrijver heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van inlichtingen die op grond van dit hoofdstuk van hem waren verlangd of hij heeft die inlichtingen niet verstrekt.

Artikel 94

De aanbestedende dienst kan afzien van toepassing van artikel 92 en artikel 93:

- a. om dwingende redenen van algemeen belang;
- b. indien de gegadigde of inschrijver voldoende vertrouwenwekkende maatregelen heeft genomen om het geschonden vertrouwen te herstellen;
- c. dan wel indien uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op de aard en omvang van de opdracht.

§ 5.7.2 Bewijsstukken uitsluitingsgronden

Artikel 95

1. Een ondernemer kan door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van indiening van het verzoek van deelneming of de inschrijving niet ouder is dan één jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden, bedoeld in artikel 92 en 93, onderdelen b tot en met d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling betreft, op hem niet van toepassing zijn.

2. Een ondernemer kan door middel van de gegevens die opgenomen zijn in het handelsregister aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 93, onder a, niet op hem van toepassing is.

3. Een ondernemer kan door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van indiening van het verzoek tot deelneming of de inschrijving, niet ouder is dan zes maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond, bedoeld in artikel 93, onderdeel f, niet op hem van toepassing is.

4. Een aanbestedende dienst waaraan een ondernemer gegevens overlegt ten bewijze dat de uitsluitingsgronden, bedoeld in artikel 92 of artikel 93, op hem niet van toepassing zijn, aanvaardt ook gegevens en bescheiden uit een andere lidstaat die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op de ondernemer van toepassing is.

5. De vergelijkbare verklaring, bedoeld in het vierde lid, is het document dat of de verklaring van een instantie die door de lidstaat waarvan de ondernemer onderdaan is, is aangewezen als het document of de instantie, bedoeld in artikel 45, vierde lid, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

§ 5.7.3 Controle van uitsluitingsgronden

Artikel 96

De aanbestedende dienst kan de juistheid nagaan van een of meer gegevens of inlichtingen in de eigen verklaring van de gegadigden die hij wil uitnodigen om een inschrijving in te dienen of van de inschrijvers waaraan hij voornemens is de overheidsopdracht te plaatsen.

§ 5.8 Geschiktheidseisen en selectiecriteria

§ 5.8.1 Toetsing door de aanbestedende dienst van een inschrijver of gegadigde

Artikel 97

1. Een aanbestedende dienst kan geschiktheidseisen stellen aan gegadigden en inschrijvers.
2. De geschiktheidseisen, bedoeld in het eerste lid, kunnen betreffen:
 - a. de financiële en economische draagkracht;
 - b. technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid;
 - c. beroepsbevoegdheid.
3. De aanbestedende dienst stelt uitsluitend eisen die noodzakelijk zijn in verband met de aard en omvang van de opdracht.

Artikel 98

1. Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht onder meer aantonen door middel van:
 - a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's,
 - b. overlegging van balansen of van balansuittreksels, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft, of
 - c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.
2. Een ondernemer kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.
3. Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in het tweede lid, kan een samenwerkingsverband van ondernemers als bedoeld in artikel 104 zich beroepen op de draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.
4. Een aanbestedende dienst geeft in de aankondiging van de overheidsopdracht of in de uitnodiging tot inschrijving aan welke van de in het eerste lid bedoelde gegevens en welke andere bewijsstukken overgelegd dienen te worden.
5. Indien de ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbestedende dienst gevraagde bewijsstukken over te leggen, kan hij zijn economische

en financiële draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbestedende dienst geschikt acht.

Artikel 99

1. Ondernemers kunnen hun technische bekwaamheid aantonen op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de werken, leveringen of diensten:

a. door middel van een lijst van de werken die de afgelopen vijf jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste werken naar behoren zijn uitgevoerd en waarin het bedrag van de werken, de plaats en het tijdstip waarop ze zijn uitgevoerd vermeld wordt, en waarin wordt aangegeven of de werken volgens de regels der kunst zijn uitgevoerd en tot een goed einde zijn gebracht en die door de bevoegde instantie rechtstreeks aan de aanbestedende dienst worden toegezonden,

b. door middel van een lijst van de voornaamste leveringen of diensten die gedurende de afgelopen drie jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren,

c. door middel van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en, in het geval van overheidsopdrachten voor werken, van die welke de aannemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren,

d. door middel van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier of de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek,

e. in het geval van complexe producten of diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, door middel van een controle door de aanbestedende dienst of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier of de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier of op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen,

f. door middel van de studie- en beroepsdiploma's van de dienstverlener of de aannemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening of de leiding van de werken zijn belast,

g. voor overheidsopdrachten voor werken of overheidsopdrachten voor diensten, door middel van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de overheidsopdracht,

h. door middel van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de dienstverlener of de aannemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste drie jaar,

i. door middel van een verklaring welke de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de dienstverlener of de aannemer voor het verlenen van de overheidsopdracht beschikt,

j. door middel van de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven, of

k. wat de te leveren producten betreft door middel van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbestedende dienst de echtheid kan worden aangetoond of door middel van certificaten die door een erkende organisatie zijn afgegeven, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden.

2. De leveringen en diensten, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, worden aangetoond in het geval van leveringen of diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit heeft afgegeven of medeondertekend of in het geval van leveringen of diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer,

Artikel 100

1. Een ondernemer kan zich voor bepaalde overheidsopdrachten beroepen op de bekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen, mits hij aantoont dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht noodzakelijke middelen.

2. Onder de voorwaarden, genoemd in het eerste lid, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de bekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

Artikel 101

Bij procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen, waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn, overheidsopdrachten voor diensten of overheidsopdrachten voor werken, kan de geschiktheid van ondernemers om die diensten te verlenen of die installatiewerkzaamheden of werken uit te voeren, worden beoordeeld door middel van met name hun praktische vaardigheden, technische kennis, efficiëntie, ervaring en betrouwbaarheid.

Artikel 102

1. Indien een aanbestedende dienst de overlegging verlangt van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese

normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door instanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

2. Een aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde instanties. Een aanbestedende dienst aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking van ondernemers.

Artikel 103

1. Indien een aanbestedende dienst in de gevallen, bedoeld in artikel 99, onderdeel g, de overlegging verlangt van een door onafhankelijke instanties opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem of naar normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op de desbetreffende Europese of internationale normen die gecertificeerd zijn door erkende organisaties of organisaties die beantwoorden of aan de relevante Europese of internationale normen voor certificatie.

2. Een aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties. Hij aanvaardt tevens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die de ondernemers overleggen.

§ 5.8.2 Controle beroepsbevoegdheid

Artikel 104

1. Een ondernemer die aan een overheidsopdracht wenst deel te nemen, kan door een aanbestedende dienst worden verzocht aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven, of een verklaring onder ede of een attest te verstrekken als bedoeld in bijlage IX A, van richtlijn nr. 2004/18/EG, voor overheidsopdrachten voor werken, als bedoeld in bijlage IX B, van richtlijn nr. 2004/18/EG, voor overheidsopdrachten voor leveringen en als bedoeld in bijlage IX C, van richtlijn nr. 2004/18/EG, voor overheidsopdrachten voor diensten.

2. Bij procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor diensten kan een aanbestedende dienst, indien de gegadigden of de inschrijvers over een bijzondere verplaatsing dienen te beschikken of indien zij lid van een bepaalde organisatie dienen te zijn om in hun land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat zij aantonen dat zij over deze verplaatsing beschikken, of lid van de bedoelde organisatie zijn.

§ 5.8.3 Controle geschiktheidseisen

Artikel 105

De aanbestedende dienst toetst de niet-uitgesloten gegadigden en inschrijvers overeenkomstig de in de aankondiging genoemde geschiktheidseisen.

§ 5.8.4 Selectie

Artikel 106

1. De aanbestedende dienst kan bij toepassing van de niet-openbare procedure, de concurrentiegerichte dialoog en de onderhandelingsprocedure met aankondiging het aantal gegadigden dat hij zal uitnodigen tot inschrijving beperken mits er voldoende geschikte kandidaten zijn.

2. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging het aantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen.

3. Het aantal gegadigden dat de aanbestedende dienst blijkens de aankondiging voornemens is uit te nodigen bedraagt bij de niet-openbare procedure ten minste vijf en bij de overige procedures ten minste drie.

4. Het aantal te nodigen gegadigden waarborgt een daadwerkelijke mededinging.

5. Indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen en selectiecriteria voldoet lager is dan het door de aanbestedende dienst vastgestelde aantal voor een uitnodiging tot inschrijving, kan de aanbestedende dienst de procedure voortzetten door de gegadigde of gegadigden uit te nodigen die aan de geschiktheidseisen voldoen.

6. Bij toepassing van het vijfde lid nodigt de aanbestedende dienst geen ondernemers uit die niet om deelneming hebben verzocht, en evenmin deelnemers waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen.

Artikel 107

Bij de toepassing van artikel 106, eerste lid, beperkt de aanbestedende dienst het aantal gegadigden op een transparante en niet-discriminerende wijze, met behulp van in de aankondiging vermelde selectiecriteria en weging.

§ 5.9 Technische specificaties

Artikel 108

1. Een aanbestedende dienst neemt de technische specificaties op in de aanbestedingsstukken.

2. De technische specificaties bieden de inschrijvers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging.

3. Een aanbestedende dienst formuleert de technische specificaties:
 - a. door verwijzing naar technische specificaties en naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, de Europese technische goedkeuringen, de gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen, of, bij ontstentenis daarvan, de nationale normen, de nationale technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van producten,
 - b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, waaronder milieukeurmerken, die zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de inschrijvers het voorwerp van de overheidsopdracht kunnen bepalen en de aanbestedende dienst de overheidsopdracht kan plaatsen,
 - c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld in onderdeel b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a, of
 - d. door verwijzing naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a, voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen, bedoeld in onderdeel b, voor andere kenmerken.
4. Een aanbestedende dienst vergezelt een verwijzing als bedoeld in het derde lid, onderdeel a van de woorden «of gelijkwaardig».
5. Een aanbestedende dienst die verwijst naar de specificaties, bedoeld in het derde lid, kan een inschrijving niet afwijzen omdat de aangeboden producten en diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving tot voldoening van de aanbestedende dienst aantoonde dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen die in de technische specificaties zijn bepaald.
6. Een aanbestedende dienst die gebruik maakt van de in het derde lid, onderdeel b en c, geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, wijst een aanbod van werken, producten of diensten niet af indien dat aanbod beantwoordt aan een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet, aan een Europese technische goedkeuring, aan een gemeenschappelijke technische specificatie, aan een internationale norm of aan een door een Europese normalisatie-instelling opgestelde technisch referentiesysteem, indien deze specificaties betrekking hebben op de prestaties of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.
7. Een inschrijver toont in zijn inschrijving aan dat het product, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbestedende dienst.
8. Een aanbestedende dienst die milieukeurmerken voorschrijft door verwijzing naar prestatie-eisen of functionele eisen als bedoeld in het derde lid, onderdeel b, kan gebruik maken van de gedetailleerde specificaties of van gedeelten daarvan, zoals vastgesteld in milieukeuren, voorzover:

- a. die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van de leveringen of diensten waarop de overheidsopdracht betrekking heeft,
 - b. de vereisten voor de keur zijn ontwikkeld op grond van wetenschappelijke gegevens,
 - c. de milieukeuren zijn aangenomen via een proces waaraan alle betrokkenen, zoals regeringsinstanties, consumenten, fabrikanten, kleinhandel en milieuorganisaties kunnen deelnemen, en
 - d. de keuren toegankelijk zijn voor alle betrokken partijen.
9. Een aanbestedende dienst kan aangeven dat de van een milieukeur voorziene producten of diensten worden geacht te voldoen aan de technische specificaties van de aanbestedingsstukken. De aanbestedende dienst aanvaardt hierbij elk ander passend bewijsmiddel, zoals een technisch dossier van de fabrikant of een testverslag van een erkende organisatie.
10. Een aanbestedende dienst aanvaardt certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde erkende organisaties.
11. Een aanbestedende dienst maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabrikaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze, noch van een verwijzing naar een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoordeeld of geëlimineerd, tenzij dit door het voorwerp van de overheidsopdracht gerechtvaardigd wordt.
12. Een aanbestedende dienst mag de melding of verwijzing, bedoeld in het elfde lid, opnemen in de technische specificatie indien:
- a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de overheidsopdracht niet mogelijk is door toepassing van het derde en vijfde lid, en
 - b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden «of gelijkwaardig».

§ 5.10 Inschrijving

Artikel 109

1. Bij toepassing van de niet-openbare procedure, de concurrentiegerichte dialoog of de onderhandelingen met aankondiging nodigt de aanbestedende dienst de niet-uitgesloten of afgewezen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving, tot deelneming aan de dialoog of tot onderhandelingen.
2. De aanbestedende dienst nodigt ten minste het aantal gegadigden uit dat in de aankondiging staat vermeld, met inachtneming van paragraaf 5.8.4.

Artikel 110

1. De uitnodiging aan de gegadigden, bedoeld in artikel 109, bevat een exemplaar van de aanbestedingsstukken, of de vermelding van de toegang tot de aanbestedingsstukken

indien deze langs elektronische weg beschikbaar zijn gesteld, overeenkomstig artikel 87, tweede lid,

2. De uitnodiging, bedoeld in het eerste lid, bevat tevens:

- a. een verwijzing naar de bekendgemaakte aankondiging van de opdracht.
- b. de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen, het adres waar deze kunnen worden ingediend en de taal of talen waarin zij dienen te worden gesteld,
- c. bij de concurrentiegerichtte dialoog, de aanvangsdatum en het adres van de raadpleging, alsook de daarbij gebruikte taal of talen,
- d. opgave van de stukken die eventueel worden bijgevoegd, hetzij ter staving van de door de gegadigde overeenkomstig artikel 83 verstrekte controleerbare verklaringen, hetzij ter aanvulling van de inlichtingen, bedoeld in artikel 143, en zulks onder dezelfde voorwaarden als gesteld in de artikelen 99 tot en met 102, en
- e. het relatieve gewicht van de plaatsingscriteria van de overheidsopdracht of, de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging van de overheidsopdracht of de aanbestedingsstukken is vermeld.

Artikel 111

1. De inschrijving geschiedt schriftelijk.
2. De aanbestedende dienst bepaalt de wijze van indiening van de inschrijving.

Artikel 112

De aanbestedende dienst neemt eerst na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de inschrijving.

§ 5.11 Plaatsing

Artikel 113

De aanbestedende dienst toetst de inschrijvingen aan de door hem in de aankondiging of de aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en eisen aan de prestatie.

Artikel 114

De aanbestedende dienst gunt een overheidsopdracht op grond van een van de volgende plaatsingscriteria:

- a. de uit het oogpunt van de aanbestedende dienst economisch meest voordelige inschrijving;
- b. de laagste prijs.

Artikel 115

1. De aanbestedende dienst die het criterium 'economisch meest voordelige inschrijving' toepast, vult dit criterium in door in de aankondiging nadere criteria te stellen die verband houden met het voorwerp van de overheidsopdracht.

2. De in het eerste lid genoemde nadere criteria kunnen in ieder geval betreffen:

- a. de kwaliteit;
- b. de prijs;
- c. de technische waarde;
- d. de esthetische en functionele kenmerken;
- e. de milieukenmerken;
- f. de gebruikskosten;
- g. de rentabiliteit;
- h. de klantenservice en technische bijstand;
- i. de datum van levering;
- j. de termijn voor de levering of uitvoering.

3. Een aanbestedende dienst specificeert in het geval, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, in de aankondiging van de overheidsopdracht of in de aanbestedingsstukken, het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen criteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

4. Indien volgens de aanbestedende dienst om aantoonbare redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbestedende dienst in de aankondiging van de overheidsopdracht of in de aanbestedingsstukken of, bij de concurrentiegerichte dialoog, in de aanbestedingsstukken, de criteria in afnemende volgorde van belangrijkheid.

§ 5.12 Abnormaal lage inschrijvingen

artikel 116

1. Indien inschrijvingen voor een overheidsopdracht worden gedaan die in verhouding tot de te verrichten werken, leveringen of diensten abnormaal laag lijken, verzoekt de aanbestedende dienst, voordat hij deze inschrijvingen afwijst, schriftelijk om de door hem noodzakelijk geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de desbetreffende inschrijving.

2. De verduidelijkingen, bedoeld in het eerste lid, kunnen in ieder geval verband houden met:

- a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
- b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
- c. de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver,

d. de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de overheidsopdracht wordt uitgevoerd, of

e. de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver.

3. De aanbestedende dienst onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling van de desbetreffende inschrijving aan de hand van de ontvangen toelichtingen.

4. Een aanbestedende dienst die constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving op die grond afwijzen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbestedende dienst bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met de artikelen 87 en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is toegekend.

5. Indien de aanbestedende dienst in een geval als bedoeld in het vierde lid een inschrijving afwijst, stelt hij de Commissie daarvan in kennis.

§ 5.13 Varianten

Artikel 117

1. Een aanbestedende dienst kan de inschrijvers toestaan varianten voor te stellen, indien hij voor de plaatsing het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert.

2. Een aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging van de overheidsopdracht of hij varianten toestaat. Een aanbestedende dienst staat alleen varianten toe indien hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan.

3. Een aanbestedende dienst die varianten toestaat, vermeldt in de aanbestedingsstukken aan welke eisen deze varianten ten minste voldoen, en hoe zij worden ingediend.

4. Een aanbestedende dienst houdt alleen rekening met de varianten die aan de gestelde eisen voldoen.

5. Bij procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten wijst een aanbestedende dienst die varianten heeft toegestaan, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een overheidsopdracht voor diensten dan tot een overheidsopdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een overheidsopdracht voor leveringen dan tot een overheidsopdracht voor diensten zou leiden.

§ 5.14 Plaatsingsbeslissing

Artikel 118

1. Een aanbestedende dienst deelt de afwijzing of uitsluiting van betrokken gegadigden en betrokken inschrijvers zo spoedig mogelijk schriftelijk mede.
2. Op verzoek van een betrokken partij stelt een aanbestedende dienst iedere afgewezen gegadigde zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen vijftien dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van de redenen voor de afwijzing.
3. Op verzoek van een betrokken partij stelt de aanbestedende dienst iedere afgewezen inschrijver zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen vijftien dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van de redenen voor de afwijzing, inclusief voor de gevallen, bedoeld in artikel 108, zesde tot en met achtste lid, de redenen voor zijn beslissing dat er geen gelijkwaardigheid voorhanden is of dat de werken, leveringen of diensten niet aan de functionele en prestatie-eisen voldoen.
4. Artikel 91 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 119

1. Een aanbestedende dienst neemt een termijn in acht voordat hij de met de plaatsingsbeslissing beoogde overeenkomst sluit.
2. De termijn, bedoeld in het eerste lid, vangt aan op de dag na de datum waarop de plaatsingsbeslissing is verzonden aan de betrokken inschrijvers of de betrokken gegadigden en bedraagt ten minste vijftien kalenderdagen.
3. Een aanbestedende dienst behoeft geen toepassing te geven aan het eerste lid indien:
 - a. deze wet geen voorafgaande bekendmaking van de aankondiging van de overheidsopdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie vereist;
 - b. de enige betrokken inschrijver degene is aan wie de overheidsopdracht wordt gegund en er geen betrokken gegadigden zijn;
 - c. het gaat om opdrachten op grond van een raamovereenkomst of specifieke opdrachten op grond van een dynamisch aankoopstelsel, als bedoeld in paragrafen 5.14. en 5.15.
4. Een aanbestedende dienst behoeft geen toepassing te geven aan het tweede lid indien dit strikt noodzakelijk is wegens dwingende spoed als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet konden worden voorzien en die niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn

Artikel 120

1. Inschrijvers zijn bij de procedure betrokken zolang zij niet definitief zijn uitgesloten. De uitsluiting is definitief indien de betrokken inschrijvers daarvan in kennis zijn gesteld en de uitsluiting rechtmatig is bevonden door een rechter, dan wel geen rechtsmiddel meer kan worden aangewend tegen de uitsluiting.
2. Gegadigden zijn bij de procedure betrokken indien de aanbestedende dienst geen informatie over de afwijzing van hun verzoek ter beschikking heeft gesteld voordat de betrokken inschrijvers in kennis werden gesteld van de plaatsingsbeslissing.

Artikel 121

De mededeling van een aanbestedende dienst van een plaatsingsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een ondernemer.

Artikel 122

1. De mededeling aan iedere inschrijver of gegadigde van een plaatsingsbeslissing bevat de relevante redenen voor die beslissing, alsmede van een nauwkeurige omschrijving van de termijn, bedoeld in artikel 119, eerste lid, die van toepassing is.

2. De mededeling, bedoeld in het eerste lid, wordt in ieder geval elektronisch of per fax verzonden aan de betrokken inschrijvers en betrokken gegadigden.

Artikel 123

Indien gedurende de termijn, bedoeld in artikel 119, eerste lid, een onmiddellijke voorziening bij voorraad wordt verzocht aan de voorzieningenrechter met betrekking tot de desbetreffende plaatsingsbeslissing, sluit de aanbestedende dienst de met die beslissing beoogde overeenkomst niet eerder dan nadat de rechter een beslissing heeft genomen over het verzoek tot voorlopige maatregelen en de termijn, bedoeld in artikel 119, eerste lid, is verstreken.

§ 5.15 Verslaglegging en bekendmaking

Artikel 124

1. De aanbestedende dienst stelt over de plaatsing van de overheidsopdracht een proces-verbaal op, dat in ieder geval de volgende gegevens bevat, indien deze van toepassing zijn:

- a. de naam en het adres van de aanbestedende dienst;
- b. het voorwerp en de waarde van de overheidsopdracht;
- c. de namen van de uitgekozen gegadigden met motivering van die keuze;
- d. de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden met motivering van die uitsluiting of afwijzing;
- e. de namen van de afgewezen inschrijvers met motivering van die afwijzing;
- f. de inlichtingen die op verzoek van de ondernemer geen deel uit hebben gemaakt van de nota van inlichtingen, als bedoeld in artikel 142, derde lid;
- g. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen;

- h. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering voor die keuze, en, indien bekend, het gedeelte van de overheidsopdracht dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven;
- i. in voorkomend geval de redenen waarom de aanbestedende dienst besloten heeft een overheidsopdracht niet te plaatsen of geen dynamisch aankoopstelsel in te stellen;
- j. in voorkomend geval de redenen van dwingende spoed die een afwijking van de opschortende termijn, bedoeld in artikel 119, vierde lid, rechtvaardigen;
- k. in geval van de procedure van onderhandeling, de in paragrafen 4.2.3 en 4.2.4 genoemde omstandigheden die de toepassing van de procedure rechtvaardigen;
- l. in geval van de procedure van de concurrentie gerichte dialoog, de omstandigheden als bedoeld in artikel 44 die de toepassing van deze procedure rechtvaardigen.

Artikel 125

Een aanbestedende dienst deelt het proces-verbaal bedoeld in artikel 124, op verzoek van de Commissie aan haar mee.

Artikel 126

De aanbestedende dienst die een overheidsopdracht heeft gegund maakt de resultaten van de gegunde overheidsopdracht bekend via TenderNed binnen 48 dagen na de plaatsing van die overheidsopdracht.

Artikel 127

Artikel 126, eerste lid is niet van toepassing op opdrachten die op basis van een overeenkomstig paragraaf 7.3 gesloten raamovereenkomst gegund worden.

Artikel 128

1. Een aanbestedende dienst zendt via TenderNed aan de Commissie binnen 48 dagen na de plaatsing van een afzonderlijke overheidsopdracht op basis van een dynamisch aankoopstelsel een mededeling toe van het resultaat van de procedure.
2. Een aanbestedende dienst kan de resultaten, bedoeld in het eerste lid, per kwartaal bundelen. Indien de aanbestedende dienst daarvoor kiest zendt hij de gebundelde resultaten binnen twee maanden na het einde van elk kwartaal toe.
3. De aanbestedende dienst gebruikt voor de mededeling van het resultaat van de procedure het daartoe door middel van TenderNed beschikbaar gestelde formulier.
4. De aanbestedende dienst vult het formulier, bedoeld in het derde lid, juist in.

Artikel 129

Met betrekking tot overheidsopdrachten voor diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel B vermeldt een aanbestedende dienst in de aankondiging of hij met de mededeling ervan instemt.

Artikel 130

De aanbestedende dienst maakt bepaalde gegevens betreffende de plaatsing van een overheidsopdracht niet bekend, indien openbaarmaking van die gegevens:

- a. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift;
- b. in strijd zou zijn met het openbaar belang;
- c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden;
- d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

§ 5.16 Elektronische veiling

Artikel 131

1. De aanbestedende dienst kan de plaatsingsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling indien:

- a. hij dit heeft gemeld in de aankondiging,
- b. hij in de aanbestedingsstukken de informatie heeft opgenomen met betrekking tot de elektronische veiling en
- c. nauwkeurige specificaties voor de overheidsopdracht kunnen worden opgesteld.

2. Het eerste lid is niet van toepassing voor de aanbesteding van werken of diensten voor intellectuele prestaties.

3. De aanbestedende dienst maakt geen misbruik van de methode van elektronische veiling, noch gebruikt hij de methode om concurrentie te beletten, te beperken of vervalsen of om wezenlijke wijzigingen aan te brengen in het voorwerp van de overheidsopdracht zoals omschreven in de aankondiging van de ervan en vastgelegd in de aanbestedingsstukken.

Artikel 132

1. In het kader van de openbare procedure, de niet-openbare procedure, de procedure van plaatsing door onderhandelingen, in het geval, bedoeld in artikel 46, onderdeel a, en in het kader van een dynamisch aankoopstelsel kan een aanbestedende dienst de plaatsing van de overheidsopdracht vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de nauwkeurige specificaties voor de overheidsopdracht kunnen worden opgesteld.

2. In het kader van een raamovereenkomst die met meerdere ondernemers is gesloten als bedoeld in artikel 154, tweede lid, onderdeel b, onder 2, kan een aanbestedende dienst de plaatsing van de overheidsopdracht vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de nauwkeurige specificaties voor de overheidsopdracht kunnen worden opgesteld.

3. Artikel 114, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 133

De aanbestedingsstukken over een elektronische veiling bevatten in ieder geval de volgende informatie:

- a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten,
- b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de overheidsopdracht,
- c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de inschrijvers zal worden gesteld en het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld,
- d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling,
- e. de voorwaarden waaronder de inschrijvers een bod kunnen doen en met name de vereiste minimumverschillen die voor de biedingen vereist zijn, of
- f. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

Artikel 134

Alvorens over te gaan tot de elektronische veiling, verricht een aanbestedende dienst een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de plaatsingscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

Artikel 135

1. Een aanbestedende dienst waarborgt dat alle inschrijvers die een aan de eisen beantwoordende inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen.
2. Een aanbestedende dienst waarborgt dat het verzoek, bedoeld in het eerste lid, alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en het tijdstip en het aanvangsuur van de elektronische veiling preciseert.

Artikel 136

Een aanbestedende dienst kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

Artikel 137

1. Een aanbestedende dienst verstuurt de uitnodigingen voor een elektronische veiling uiterlijk twee werkdagen voor de aanvang van de veiling.

2. Een aanbestedende dienst die voor de plaatsing het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert, voegt bij de uitnodiging:

a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betrokken inschrijver, en

b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

3. In de formule, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, verwerkt de aanbestedende dienst het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria wordt toegekend om de economisch meest voordelige inschrijving te bepalen. Eventuele marges worden daartoe door de aanbestedende dienst vooraf in een bepaalde waarde uitgedrukt.

4. Een aanbestedende dienst die varianten toestaat, verstrekt voor een variant de afzonderlijke formule.

Artikel 138

1. Tijdens alle fases van de elektronische veiling deelt de aanbestedende dienst onverwijld aan alle inschrijvers in ieder geval de informatie mee die de inschrijvers de mogelijkheid biedt op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat in de aanbestedingsstukken vermeld is, kan de aanbestedende dienst ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden meedelen.

2. Een aanbestedende dienst kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel inschrijvers aan de fase van de veiling deelnemen.

3. Een aanbestedende dienst deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de inschrijvers mee.

Artikel 139

1. Een aanbestedende dienst kan de elektronische veiling afsluiten door:

a. in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling een vooraf vastgestelde datum en een vooraf vastgesteld tijdstip voor de sluiting aan te geven,

b. de veiling af te sluiten indien hij geen nieuwe prijzen meer ontvangt die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen, waarbij hij in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling de termijn die hij na ontvangst van de laatste aanbieding in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten preciseert, of

c. de veiling af te sluiten indien alle fasen van de veiling die in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling zijn vermeld, afgehandeld zijn.

2. Een aanbestedende dienst die besloten heeft om de elektronische veiling overeenkomstig het eerste lid, onderdeel c, af te sluiten in combinatie met de regelingen,

bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, vermeldt in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

3. Na de sluiting van de elektronische veiling gunt een aanbestedende dienst de overheidsopdracht overeenkomstig artikel 114 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

4. Een aanbestedende dienst maakt geen misbruik van de methode van de elektronische veiling, noch gebruikt hij de methode om concurrentie te beletten, te beperken of te vervalsen of om wijzigingen aan te brengen in het voorwerp van de overheidsopdracht zoals omschreven in de aankondiging van de overheidsopdracht en vastgelegd in de aanbestedingsstukken.

HOOFDSTUK 6. OVERIGE VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE PROCEDURES

§ 6.1 Ondernemers

Artikel 140

1. Een aanbestedende dienst wijst gegadigden of inschrijvers, die krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de verrichting in kwestie uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zouden moeten zijn.

2. Voor overheidsopdrachten voor diensten, overheidsopdrachten voor werken en overheidsopdrachten voor leveringen die bijkomende diensten of werkzaamheden voor aanbrengen en installeren inhouden, kan een aanbestedende dienst van een rechtspersoon verlangen dat deze in de inschrijving of in het verzoek tot deelneming de namen en de beroepskwalificaties vermeldt van de personen die met de uitvoering worden belast.

3. Een samenwerkingsverband van ondernemers kan zich inschrijven of zich als gegadigde opgeven.

4. Een aanbestedende dienst verlangt voor de indiening van een inschrijving of een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het samenwerkingsverband van ondernemers een bepaalde rechtsvorm heeft.

5. Een aanbestedende dienst kan van een samenwerkingsverband waaraan de overheidsopdracht wordt gegund, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de overheidsopdracht nodig is.

§ 6.2 Onderaanneming

Artikel 141

In de aanbestedingsstukken kan een aanbestedende dienst een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de overheidsopdracht hij

voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt.

§ 6.3 Communicatie en inlichtingen

Artikel 142

1. Een aanbestedende dienst kan toestaan dat ondernemers inlichtingen vragen over een specifieke aanbesteding.

2. De aanbestedende dienst beantwoordt de gestelde vragen in een nota van inlichtingen, die hij aan alle gegadigden en inschrijvers verzendt.

3. Een ondernemer kan verzoeken dat bepaalde informatie die hij verstrekt heeft niet in de nota van inlichtingen wordt opgenomen indien openbaarmaking van deze informatie schade zou doen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de onderneming.

4. Onverminderd artikel 148, artikel 118 en paragraaf 5.15 en met inachtneming van de Wet openbaarheid bestuur, maakt een aanbestedende dienst de vertrouwelijke informatie die hem door een ondernemer is verstrekt niet openbaar.

Artikel 143

Een aanbestedende dienst kan aan ondernemers vragen om de inschrijvingen, verzoeken om deelneming en de uit hoofde van paragraaf 5.8.1, 5.8.2 en 5.5.3 overgelegde verklaringen en bescheiden nader toe te lichten en aan te vullen.

Artikel 144

1. Een aanbestedende dienst verstrekt nadere inlichtingen over de aanbestedingsstukken uiterlijk zes dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen, mits deze aanvraag tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen is gedaan.

2. De termijn bedoeld in het eerste lid, wordt in geval van toepassing van de niet-openbare procedure of van de plaatsing door onderhandelingen, waarbij toepassing wordt gegeven aan artikel 89, verkort tot vier dagen.

Artikel 145

Een aanbestedende dienst neemt passende maatregelen om het verloop van de langs elektronische weg gevoerde procedure te documenteren.

§ 6.4 Bijzondere voorwaarden

Artikel 146

Een aanbestedende dienst kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van een overheidsopdracht, mits dergelijke voorwaarden met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap verenigbaar zijn en in de aankondiging of de aanbestedingsstukken vermeld zijn. De voorwaarden waaronder de overheidsopdracht wordt uitgevoerd, kunnen verband houden met sociale of milieuoverwegingen.

Artikel 147

1. In de aanbestedingsstukken geeft een aanbestedende dienst aan bij welk orgaan de gegadigden of inschrijvers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de overheidsopdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.

2. Een aanbestedende dienst verzoekt de inschrijvers of de gegadigden aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen uit hoofde van de bepalingen inzake de arbeidsbescherming en de arbeidsvoorwaarden die gelden op de plaats waar de verrichting wordt uitgevoerd.

HOOFDSTUK 7. VOORSCHRIFTEN VOOR DE BIJZONDERE PROCEDURES

§ 7.1 Concurrentiegerichte dialoog

Artikel 148

1. Bij toepassing van de concurrentiegerichte dialoog geschiedt de plaatsing van de overheidsopdracht op basis van het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving.

2. Een aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging van de overheidsopdracht de behoeften en eisen die door hem in die aankondiging of de aanbestedingsstukken worden omschreven.

3. Een aanbestedende dienst opent met de overeenkomstig de paragraaf 5.8.4 geselecteerde gegadigden een dialoog met het doel te bepalen welke middelen geschikt zijn om zo goed mogelijk aan de behoeften van de aanbestedende dienst te voldoen. Tijdens deze dialoog kan de aanbestedende dienst met de geselecteerde gegadigden alle aspecten van de overheidsopdracht bespreken.

4. Tijdens de dialoog waarborgt de aanbestedende dienst de gelijke behandeling van alle inschrijvers en verstrekt hij geen informatie die sommige inschrijvers kan bevoordelen boven andere.

5. Een aanbestedende dienst deelt de voorgestelde oplossingen of andere door een deelnemer aan de dialoog verstrekte vertrouwelijke inlichtingen niet aan de andere deelnemers mee zonder de instemming van eerstgenoemde deelnemer.

6. Een aanbestedende dienst kan bepalen dat de procedure in opeenvolgende fasen verloopt, zodat het aantal in de dialoofase te bespreken oplossingen kan worden beperkt door middel van de plaatsingscriteria die in de aankondiging van de overheidsopdracht of in de aanbestedingsstukken zijn vermeld. Een aanbestedende dienst vermeldt deze mogelijkheid in de aankondiging van de overheidsopdracht of in de aanbestedingsstukken.

7. Een aanbestedende dienst zet de dialoog voort totdat hij, zo nodig na vergelijking, kan aangeven welke oplossingen aan zijn behoeften kunnen voldoen.

8. Nadat een aanbestedende dienst de dialoog heeft beëindigd en de deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld, verzoekt hij de deelnemers om hun definitieve inschrijvingen in te dienen op basis van de tijdens de dialoog voorgelegde en gespecificeerde oplossingen.

9. De inschrijver voorziet er in dat de inschrijving, bedoeld in het achtste lid, alle vereiste en noodzakelijke elementen voor de uitvoering van het project bevat.

10. Een aanbestedende dienst kan de inschrijver verzoeken om de inschrijving toe te lichten of nauwkeuriger te omschrijven.

11. Indien een verzoek als bedoeld in het tiende lid wordt gedaan wijzigt de inschrijver de basiselementen van de inschrijving of de aanbesteding niet wezenlijk.

12. Een aanbestedende dienst beoordeelt de ontvangen inschrijvingen op basis van de in de aankondiging van de overheidsopdracht of in de aanbestedingsstukken bepaalde plaatsingscriteria en kiest de economisch voordeligste inschrijving overeenkomstig artikel 115.

13. Op verzoek van een aanbestedende dienst kan de inschrijver waarvan de inschrijving is aangewezen als de economisch voordeligste inschrijving, verzocht worden aspecten van zijn inschrijving te verduidelijken of in de inschrijving opgenomen verbintenissen te bevestigen, op voorwaarde dat dit de inhoudelijke aspecten van de inschrijving of van de aankondiging ongewijzigd laat en niet leidt of dreigt te leiden tot concurrentievervalsing of discriminatie.

14. Een aanbestedende dienst kan voorzien in prijzen of betalingen aan de deelnemers aan de dialoog.

15. Bij de procedure van de concurrentie gerichte dialoog worden de in het artikel 110, tweede lid, onder b, bedoelde inlichtingen niet in de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog verstrekt maar in de uitnodiging tot indiening van een inschrijving.

§ 7.2 Onderhandelingsprocedure

Artikel 149

1. In de gevallen, bedoeld in artikel 46, eerste lid, onderhandelt de aanbestedende dienst met de inschrijvers over de door de inschrijvers ingediende inschrijvingen, teneinde deze aan te passen aan de eisen die hij in de aankondiging van de overheidsopdracht, de aanbestedingsstukken en de eventuele aanvullende documenten heeft gesteld en teneinde het beste bod, bedoeld in artikel 114, eerste lid, te zoeken.

2. Tijdens de onderhandelingen waarborgt de aanbestedende dienst de gelijke behandeling van alle inschrijvers, en verstrekt geen informatie, waardoor bepaalde inschrijvers boven andere inschrijvers bevoordeeld kunnen worden.

3. Een aanbestedende dienst kan bepalen dat de procedure van plaatsing door onderhandelingen in opeenvolgende fasen verloopt, zodat het aantal inschrijvingen waarover onderhandeld wordt, door toepassing van de plaatsingscriteria die in de aankondiging van de overheidsopdracht of in de aanbestedingsstukken zijn vermeld, verminderd wordt. Een aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging van de overheidsopdracht of in de aanbestedingsstukken dat van deze mogelijkheid gebruik kan worden gemaakt.

§ 7.3 Bijzondere voorschriften bij het plaatsen van een overheidsopdracht via een raamovereenkomst

Artikel 150

1. Een aanbestedende dienst kan een raamovereenkomst sluiten.

2. Een aanbestedende dienst die een raamovereenkomst sluit na toepassing van een procedure als bedoeld in hoofdstuk 4, kan op basis van die raamovereenkomst overheidsopdrachten plaatsen overeenkomstig de procedures, bedoeld in artikel 153 en artikel 154.

Artikel 151

1. De procedures, bedoeld in artikel 153. en 154, kunnen uitsluitend worden toegepast tussen een aanbestedende dienst en de ondernemers die oorspronkelijk bij de raamovereenkomst partij zijn.

2. Bij de plaatsing van overheidsopdrachten die op een raamovereenkomst zijn gebaseerd, mogen de partijen geen substantiële wijzigingen aanbrengen in de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.

3. De looptijd van een raamovereenkomst is niet langer dan vier jaar, behalve in uitzonderingsgevallen die deugdelijk gemotiveerd zijn.

Artikel 152

Een aanbestedende dienst gebruikt een raamovereenkomst niet om de mededinging te hinderen, te beperken of te vervalsen en maakt geen oneigenlijk gebruik van een raamovereenkomst.

Artikel 153

1. Als een raamovereenkomst is gesloten met een enkele ondernemer worden de op die raamovereenkomst gebaseerde overheidsopdrachten gegund volgens de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.

2. Overheidsopdrachten op basis van raamovereenkomsten met een enkele ondernemer kunnen worden gegund door die ondernemer schriftelijk te raadplegen en hem indien nodig te verzoeken zijn inschrijvingen aan te vullen.

Artikel 154

1. Als een raamovereenkomst wordt gesloten met meerdere ondernemers, wordt deze raamovereenkomst met ten minste drie ondernemers gesloten, mits het aantal ondernemers dat aan de selectiecriteria voldoet, of het aantal inschrijvingen dat aan de plaatsingscriteria voldoet, voldoende groot is.

2. Overheidsopdrachten op basis van raamovereenkomsten met meerdere ondernemers kunnen worden gegund:

a. door toepassing van de in de raamovereenkomst bepaalde voorwaarden, zonder de partijen opnieuw tot mededinging op te roepen, of

b. indien niet alle voorwaarden in de raamovereenkomst zijn bepaald, door de partijen opnieuw tot mededinging op te roepen onder de in de raamovereenkomst of in de aanbestedingsstukken van de raamovereenkomst bepaalde voorwaarden, volgens de onderstaande procedure:

1°. voor een te plaatsen overheidsopdracht raadpleegt de aanbestedende dienst schriftelijk de ondernemers die in staat zijn de overheidsopdracht uit te voeren,

2°. de aanbestedende dienst stelt een voldoende lange termijn vast voor de indiening van inschrijvingen voor een specifieke overheidsopdracht, waarbij hij rekening houdt met elementen zoals de complexiteit van het voorwerp van de overheidsopdracht en de benodigde tijd voor de toezending van de inschrijvingen,

3°. de inschrijvingen worden schriftelijk ingediend en de inhoud ervan blijft vertrouwelijk totdat de vastgestelde indieningstermijn is verstreken,

4°. de aanbestedende dienst gunt een overheidsopdracht aan de inschrijver die op grond van de in de aanbestedingsstukken van de raamovereenkomst vastgestelde plaatsingscriteria de beste inschrijving heeft ingediend.

§ 7.4 Bijzondere voorschriften voor het plaatsen van een overheidsopdracht via een dynamisch aankoopstelsel

Artikel 155

1. Een aanbestedende dienst kan gebruik maken van een dynamisch aankoopstelsel.
2. Voor de instelling van een dynamisch aankoopstelsel volgt een aanbestedende dienst de voorschriften van alle fasen van de openbare procedure tot aan de plaatsing van de overheidsopdrachten die in het kader van dit dynamische aankoopstelsel worden gegund.
3. Een aanbestedende dienst laat alle inschrijvers die aan de selectiecriteria voldoen en overeenkomstig de aanbestedingsstukken en de eventuele aanvullende documenten een indicatieve inschrijving hebben ingediend, tot het dynamische aankoopstelsel toe.
4. Een aanbestedende dienst staat toe dat indicatieve inschrijvingen te allen tijde kunnen worden verbeterd, op voorwaarde dat zij niet afwijken van de aanbestedingsstukken.

Artikel 156

1. Voor het opzetten van een dynamisch aankoopstelsel en voor de plaatsing van de overheidsopdrachten in het kader hiervan gebruikt een aanbestedende dienst elektronische middelen overeenkomstig de bij of krachtens artikel 176, eerste lid gestelde regels omtrent elektronische middelen.
2. Bij de instelling van een dynamisch aankoopstelsel:
 - a. publiceert de aanbestedende dienst een aankondiging van de overheidsopdracht en geeft daarbij aan dat het om een dynamisch aankoopstelsel gaat,
 - b. verstrekt de aanbestedende dienst in de aanbestedingsstukken nadere gegevens over onder andere de aard van de overwogen aankopen waarop dit dynamische aankoopstelsel betrekking heeft, alle nodige informatie omtrent het aankoopstelsel, de gebruikte elektronische apparatuur en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding, en
 - c. biedt de aanbestedende dienst tegelijk met de publicatie van de overheidsopdracht en tot aan het vervallen van het dynamische aankoopstelsel langs elektronische weg een vrije, rechtstreekse en volledige toegang tot de aanbestedingsstukken en alle aanvullende documenten en geeft de aanbestedende dienst in de aankondiging het internetadres aan waar deze documenten kunnen worden geraadpleegd.

Artikel 157

1. Een ondernemer kan een indicatieve inschrijving indienen om toegelaten te worden tot het dynamische aankoopstelsel onder de voorwaarden, bedoeld in het tweede lid.
2. Een aanbestedende dienst beoordeelt de indicatieve inschrijving binnen 15 dagen na indiening.
3. Een aanbestedende dienst kan de termijn, bedoeld in het tweede lid, verlengen, mits er tussentijds geen aankondiging van de overheidsopdracht wordt uitgeschreven.

4. Een aanbestedende dienst deelt de ondernemer, bedoeld in de het eerste lid, zo snel mogelijk mee dat hij is toegelaten tot het dynamische aankoopstelsel of dat zijn indicatieve inschrijving is afgewezen.

Artikel 158

1. Een aanbestedende dienst publiceert voor een specifieke overheidsopdracht een aankondiging.

2. Alvorens een aankondiging als bedoeld in het eerste lid te plaatsen, publiceert de aanbestedende dienst een vereenvoudigde aankondiging waarin alle belangstellende ondernemers worden uitgenodigd om overeenkomstig artikel 155, vierde lid, een indicatieve inschrijving in te dienen, binnen een termijn van ten minste 15 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de vereenvoudigde aankondiging.

3. Een aanbestedende dienst schrijft een aankondiging uit nadat de beoordeling is afgerond van alle indicatieve inschrijvingen die binnen de termijn, bedoeld in het tweede lid, zijn ingediend.

Artikel 159

1. Een aanbestedende dienst nodigt alle tot het dynamische aankoopstelsel toegelaten ondernemers uit om voor een specifieke overheidsopdracht die binnen dat dynamische aankoopstelsel wordt geplaatst een inschrijving in te dienen. Daartoe stelt de aanbestedende dienst een voldoende lange termijn vast voor de indiening van de inschrijvingen.

2. Een aanbestedende dienst gunt de overheidsopdracht aan de inschrijver die de beste inschrijving heeft ingediend op grond van de plaatsingscriteria die zijn vermeld in de aankondiging van de overheidsopdracht waarbij het dynamische aankoopstelsel wordt ingesteld. Deze criteria kunnen gepreciseerd worden in de uitnodiging, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 160

1. Een dynamisch aankoopstelsel duurt niet langer dan vier jaar. Een aanbestedende dienst kan in uitzonderlijke gevallen van deze termijn afwijken, waarbij hij deze uitzondering deugdelijk motiveert.

2. Een aanbestedende dienst maakt geen gebruik van een dynamisch aankoopstelsel om de mededinging te hinderen, te beperken of te vervalsen.

3. Een aanbestedende dienst, die gebruik maakt van een dynamisch aankoopstelsel, brengt aan de betrokken ondernemers geen administratiekosten in rekening.

§ 7.5 Bijzondere voorschriften betreffende de bouw van een complex sociale woningen

Artikel 161

1. Een aanbestedende dienst kan teneinde die aannemer te kiezen die het meest geschikt is om mee samen te werken, een bijzondere procedure voor de plaatsing toepassen bij overheidsopdrachten betreffende het ontwerpen en bouwen van een complex sociale woningen, waarvoor, wegens de omvang, de complexiteit en de vermoedelijke duur van de desbetreffende werken, het plan van meet af aan wordt opgesteld op grond van een nauwe samenwerking tussen de afgevaardigden van de aanbestedende diensten, deskundigen en de aannemer die met de uitvoering van de werken wordt belast.

2. Een aanbestedende dienst geeft in de aankondiging van de overheidsopdracht een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving van de werken, bedoeld in het eerste lid, opdat de belangstellende aannemers zich een duidelijk beeld van het uit te voeren project kunnen vormen.

3. Een aanbestedende dienst vermeldt in deze aankondiging, overeenkomstig de kwalitatieve selectiecriteria, bedoeld in paragrafen 5.5.1 en 5.5.3, aan welke persoonlijke, technische, economische en financiële voorwaarden de gegadigden dienen te voldoen.

4. Indien een aanbestedende dienst van de procedure, bedoeld in het eerste lid, gebruik maakt, past hij de artikelen 68, 70, 71, 86, vierde en vijfde lid, 74, eerste lid, 80, paragraaf 5.5, artikel 144, eerste lid, 118, 124, 145, 125, 127 tot en met 130 toe en maakt voor het plaatsen van de opdrachten gebruik van TenderNed.

§ 7.6 Bijzondere voorschriften voor concessieovereenkomsten voor openbare werken

Artikel 162

1. Een aanbestedende dienst die gebruik wil maken van een concessieovereenkomst voor openbare werken, geeft zijn voornemen hiertoe in een aankondiging te kennen.

2. De bekendmaking van de aankondiging, bedoeld in het eerste lid, geschiedt langs elektronische weg, met gebruikmaking van TenderNed.

2. De aanbestedende dienst gebruikt voor de aankondiging, bedoeld in het eerste lid, het daartoe door middel van TenderNed beschikbaar gestelde formulier.

4. De aanbestedende dienst vult in het formulier de van toepassing zijnde gegevens juist in.

Artikel 163

1. Een aanbestedende dienst die gebruik wil maken van een concessieovereenkomst voor openbare werken, stelt voor de indiening van de inschrijvingen op de concessie een termijn vast van ten minste 45 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

2. Artikel 88 is van overeenkomstige toepassing op de termijn voor ontvangst van de inschrijvingen, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 164

1. Een aanbestedende dienst:

a. verplicht de houder van een concessie voor openbare werken overheidsopdrachten van ten minste 30 procent van de totale waarde van de werken waarvoor de concessie is verleend, aan derden uit te besteden, daartoe wordt dit percentage in de concessieovereenkomst voor openbare werken vermeld, of

b. verzoekt de gegadigden of inschrijvers voor de concessie zelf in hun inschrijvingen aan te geven welk percentage van de totale waarde van de werken waarvoor de concessie wordt verleend, zij aan derden denken uit te besteden.

2. Een aanbestedende dienst waarborgt dat de houder van een door hem verleende concessie voor openbare werken die zelf geen aanbestedende dienst is, de artikelen 165 tot en met 167 in acht neemt.

Artikel 165

1. Een houder van een concessie voor openbare werken, die zelf geen aanbestedende dienst is, past bij de plaatsing van overheidsopdrachten voor werken bij derden de voorschriften voor de mededeling, bedoeld in artikel 166, toe indien de waarde van deze overheidsopdrachten, exclusief omzetbelasting, het bedrag genoemd in artikel 63, eerste lid, van richtlijn nr. 2004/18/EG of meer bedraagt. Mededeling is niet vereist indien de overheidsopdracht voor werken aan de voorwaarden, genoemd in paragraaf 4.2.3, voldoet.

2. Een houder van een concessie, bedoeld in het eerste lid, berekent de waarde van de overheidsopdrachten volgens paragraaf 3.2.

3. Een samenwerkingsverband van ondernemingen dat gevormd is om de concessie te verwerven, of met dit samenwerkingsverband verbonden ondernemingen, worden niet als derden als bedoeld in het eerste lid beschouwd.

4. Onder verbonden onderneming in de zin van dit artikel wordt verstaan een onderneming:

a. waarop een concessiehouder direct of indirect een overheersende invloed kan uitoefenen, of

b. die een overheersende invloed kan uitoefenen op de concessiehouder, of

c. die, tezamen met de concessiehouder, onderworpen is aan de overheersende invloed van een andere onderneming uit hoofde van eigendom, financiële deelneming of op haar van toepassing zijnde voorschriften.

5. Een onderneming die zich inschrijft voor een concessie, voegt bij de inschrijving een limitatieve lijst van verbonden ondernemingen en deelt de aanbestedende dienst de wijzigingen in deze lijst van verbonden ondernemingen steeds onverwijld mee.

Artikel 166

1. Een houder van een concessie voor openbare werken die zelf geen aanbestedende dienst is, die een overheidsopdracht voor werken aan een derde wenst te plaatsen, geeft zijn voornemen hiertoe in een aankondiging te kennen.

2. De bekendmaking van de aankondiging, bedoeld in het eerste lid, geschiedt langs elektronische weg, met gebruikmaking van TenderNed.

3. De houder van een concessie voor openbare werken gebruikt voor de aankondiging, bedoeld in het eerste lid, het daartoe door middel van TenderNed beschikbaar gestelde formulier.

4. De houder van een concessie voor openbare werken vult in het formulier de van toepassing zijnde gegevens juist in.

Artikel 167

Bij overheidsopdrachten voor werken die worden geplaatst door een houder van een concessie voor openbare werken die zelf geen aanbestedende dienst is, bedraagt de door de concessiehouder vast te stellen termijn voor de ontvangst van de aanvragen tot deelneming ten minste 37 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht, en de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen ten minste 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht of van de uitnodiging tot inschrijving. Artikelen 87 en 88 zijn van overeenkomstige toepassing.

§ 7.7 Voorschriften betreffende de procedure van de prijsvraag

Artikel 168

Een aanbestedende dienst stelt de voorschriften met betrekking tot een prijsvraag vast overeenkomstig deze paragraaf en stelt deze voorschriften ter beschikking aan belangstellende ondernemers.

Artikel 169

1. Een aanbestedende dienst die een prijsvraag wil uitschrijven, publiceert hiertoe een aankondiging van een prijsvraag.

2. Een aanbestedende dienst die een prijsvraag heeft uitgeschreven stelt een aankondiging betreffende de resultaten van de prijsvraag op.

3. Indien openbaarmaking van de gegevens over de uitslag van de prijsvraag de toepassing van de wet in de weg zou staan, met het openbaar belang in strijd zou zijn, de rechtmatige commerciële belangen van een onderneming zou kunnen schaden of afbreuk

aan de eerlijke mededinging tussen dienstverleners zou kunnen doen, behoeft de aanbestedende dienst deze gegevens niet mee te delen.

Artikel 170

1. Bij een prijsvraag met een beperkt aantal deelnemers stelt een aanbestedende dienst duidelijke en niet-discriminerende selectiecriteria vast.

2. Een aanbestedende dienst waarborgt dat in alle gevallen met het aantal kandidaten dat wordt uitgenodigd om aan de prijsvraag deel te nemen een daadwerkelijke mededinging wordt gewaarborgd.

Artikel 171

De aanbestedende dienst maakt voor de aankondiging, bedoeld in artikel 169, eerste en tweede lid, gebruik van de formulieren die beschikbaar zijn gesteld op TenderNed.

Artikel 172

1. Een aanbestedende dienst waarborgt dat de jury bestaat uit natuurlijke personen die onafhankelijk van de deelnemers aan de prijsvraag zijn.

2. Een aanbestedende dienst die van de deelnemers aan een prijsvraag een bijzondere beroepskwalificatie eist, waarborgt dat ten minste een derde van de juryleden dezelfde kwalificatie of een gelijkwaardige kwalificatie heeft.

Artikel 173

1. De jury is onafhankelijk.

2. De jury onderzoekt de projecten op basis van door de gegadigden anoniem voorgelegde ontwerpen en op grond van de criteria die in de aankondiging van de prijsvraag zijn vermeld.

3. De jury stelt een door haar leden ondertekend verslag op met de door haar op basis van de merites van elk project vastgestelde rangorde van de projecten, vergezeld van haar opmerkingen en eventuele punten die verduidelijking behoeven.

4. De jury eerbiedigt de anonimiteit van gegadigden totdat het oordeel van de jury bekend is gemaakt.

5. De jury kan gegadigden zo nodig uitnodigen om door de jury in haar notulen vermelde vragen te beantwoorden teneinde duidelijkheid te verschaffen omtrent bepaalde aspecten van de projecten.

6. Een aanbestedende dienst waarborgt dat van de dialoog tussen de leden van de jury en de gegadigden volledige notulen worden opgesteld.

Artikel 174

De jury neemt na afloop van de voor de indiening van plannen en ontwerpen gestelde termijn kennis van de inhoud daarvan.

§ 7.8 Voorwaarden in verband met in het kader van de wereldhandelsorganisatie gesloten overeenkomsten

Artikel 175

Een aanbestedende dienst past bij het gunnen van opdrachten op ondernemers uit de andere lidstaten van de Europese Unie even gunstige voorwaarden toe als die welke hij bij de tenuitvoerlegging van de in het kader van de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten, op ondernemers van derde landen toepast.

§ 7.9 Nadere regels ter uitvoering van de richtlijnen

Artikel 176

1. Ter uitvoering van de richtlijnen nr. 2004/17 en nr. 2004/18 worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld omtrent:

a. het gebruik van de elektronische weg: voorwaarden die de aanbestedende dienst voor het gebruik daarvan kan stellen;

b. communicatie tussen aanbestedende dienst en ondernemer: de middelen, de wijze waarop gegevens aangeboden en opgeslagen worden, elektronische indiening van inschrijvingen, elektronisch indienen van certificaten en de wijze waarop verzoeken tot deelneming kunnen worden gedaan;

c. erkenningslijsten: de instelling, toelating, bewijskracht van afgegeven certificaten.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over:

a. de eigen verklaring: de bewijsmiddelen, onderzoek van de eigen verklaring, verklaringen met betrekking tot derden en samenwerkingsverbanden;

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen instanties worden aangewezen die inlichtingen kunnen verschaffen over de juistheid van de verklaring die een ondernemer heeft afgegeven.

HOOFDSTUK 8. REGELS VOOR SPECIALE-SECTORBEDRIJVEN

§ 8.1 Toepassingsgebied

Artikel 177

1. Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op het plaatsen van speciale-sectoropdrachten in het kader van:

a. de beschikbaarstelling of exploitatie van vaste netten, bestemd voor openbare dienstverlening op het gebied van de productie, het vervoer of de distributie van gas of warmte;

b. de gas- of warmtetoevoer naar netten als bedoeld in onderdeel a.

2. De toevoer van gas of warmte naar netten bestemd voor openbare dienstverlening door een overheidsbedrijf dan wel een bedrijf of instelling waaraan door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een publiekrechtelijke instelling een bijzonder recht of een uitsluitend recht is verleend, valt niet onder de activiteiten, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, indien:

a. de productie van gas of warmte door het in de aanhef bedoelde overheidsbedrijf, bedrijf of instelling het onvermijdelijke resultaat is van de uitoefening van een andere activiteit dan een activiteit als bedoeld in het eerste lid of in de artikelen 179, 180, 181 of 182, en

b. de toevoer naar het voor openbare dienstverlening bestemde net tot doel heeft deze productie op economisch verantwoorde wijze te exploiteren en niet meer bedraagt dan 20% van de omzet van de onderneming, berekend over het gemiddelde van de laatste drie jaren, met inbegrip van het lopende jaar.

Artikel 178

1. Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op het plaatsen van speciale-sectoropdrachten in het kader van:

a. de beschikbaarstelling of exploitatie van vaste netten, bestemd voor openbare dienstverlening op het gebied van de productie, het vervoer of de distributie van elektriciteit;

b. de elektriciteitstoevoer naar netten als bedoeld in onderdeel a.

2. De toevoer van elektriciteit naar netten bestemd voor openbare dienstverlening door een overheidsbedrijf dan wel een bedrijf of instelling waaraan door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een publiekrechtelijke instelling bij bijzonder recht of een uitsluitend recht is verleend, valt niet onder de activiteiten, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, indien:

a. de productie van elektriciteit door het in de aanhef bedoelde overheidsbedrijf, bedrijf of instelling geschiedt omdat het verbruik van die elektriciteit noodzakelijk is voor de uitoefening van een andere activiteit dan een activiteit als bedoeld in het eerste lid, of in de artikelen 177, 179, 180, 181 of 182, en

b. de toevoer naar het voor openbare dienstverlening bestemde net uitsluitend van het eigen verbruik van het betrokken bedrijf of de betrokken instelling afhangt en niet meer bedraagt dan 30% van de totale energieproductie van het bedrijf of de instelling, berekend over het gemiddelde van de laatste drie jaren, met inbegrip van het lopende jaar.

Artikel 179

1. Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op het plaatsen van speciale-sectoropdrachten in het kader van:
 - a. de beschikbaarstelling of exploitatie van vaste netten, bestemd voor openbare dienstverlening op het gebied van de productie, het vervoer of de distributie van drinkwater;
 - b. de drinkwatertoevoer naar netten als bedoeld in onderdeel a.
2. Het bepaalde bij of krachtens deze wet is tevens van toepassing op opdrachten of prijsvragen die worden geplaatst of georganiseerd door een speciale-sectorbedrijf dat een activiteit als bedoeld in het eerste lid uitoefent en die verband houden met:
 - a. waterbouwtechnische projecten, bevloeiing of drainage, indien de voor drinkwatervoorziening bestemde hoeveelheid water groter is dan 20 % van de totale hoeveelheid water die door middel van deze projecten, bevloeiing of drainage beschikbaar komt of
 - b. met de afvoer of behandeling van afvalwater.
3. De toevoer van drinkwater naar netten bestemd voor openbare dienstverlening door een overheidsbedrijf dan wel een bedrijf of instelling waaraan door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een publiekrechtelijke instelling bij bijzonder recht of een uitsluitend recht is verleend, valt niet onder de activiteiten, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, indien:
 - a. de productie van drinkwater door het in de aanhef bedoelde overheidsbedrijf, bedrijf of instelling geschiedt omdat het verbruik van dat drinkwater noodzakelijk is voor de uitoefening van een andere activiteit als bedoeld in de artikelen 177, 178, 180, 181 of 182 en
 - b. de toevoer naar het voor openbare dienstverlening bestemde net uitsluitend van het eigen verbruik van het betrokken bedrijf of de betrokken instelling afhangt en niet meer bedraagt dan 30% van de totale drinkwaterproductie van het bedrijf of de instelling, berekend over het gemiddelde van de laatste drie jaren, met inbegrip van het lopende jaar.

Artikel 180

1. Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op het plaatsen van speciale-sectoropdrachten in het kader van de beschikbaarstelling of exploitatie van netten, bestemd voor de openbare dienstverlening op het gebied van vervoer per trein, automatische systemen, tram, trolleybus, autobus of kabel onder door of vanwege de staat, een provincie of een gemeente gestelde voorwaarden.
2. In afwijking van het eerste lid is het bepaalde bij of krachtens deze wet niet van toepassing op speciale-sectoropdrachten in het kader van de verzorging van openbare busdiensten, indien die busdiensten, al dan niet in een bepaald geografisch gebied, ook door anderen dan het speciale-sectorbedrijf en onder dezelfde voorwaarden kunnen worden verzorgd.

Artikel 181

1. Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op het plaatsen van speciale-sectoropdrachten in het kader van het verlenen van postdiensten.
2. Het bij of krachtens deze wet bepaalde is tevens van toepassing op
 - a. het beheer van postdiensten,
 - b. diensten met een meerwaarde die verband houden met elektronische post en die volledig langs elektronische weg plaatsvinden, met inbegrip van de beveiligde doorgifte van gecodeerde documenten langs elektronische weg, adresbeheerdiensten en het doorzenden van geregistreerde elektronische post,
 - c. diensten die betrekking hebben op postdoorzending,
 - d. financiële diensten,
 - e. filateliediensten,
 - f. logistieke diensten,indien die diensten worden verleend door een speciale-sectorbedrijf dat diensten als bedoeld in het eerste lid verleent.

Artikel 182

Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op het plaatsen van speciale-sectoropdrachten in het kader van activiteiten met betrekking tot de exploitatie van een geografisch gebied met het doel aan lucht-, zee- of riviervervoerders luchthaven-, zeehaven-, binnenhaven- of andere aanlandingsfaciliteiten beschikbaar te stellen.

§ 8.2 Toepassingsbereik

Artikel 183

1. Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op het plaatsen van speciale-sectoropdrachten waarvan de geraamde waarde, exclusief omzetbelasting, gelijk is aan of hoger is dan:
 - a. het bedrag, genoemd in artikel 16, onderdeel b, van richtlijn nr. 2004/17/EG voor speciale-sectoropdrachten voor werken;
 - b. het bedrag, genoemd in artikel 16, onderdeel a, van richtlijn nr. 2004/17/EG voor speciale-sectoropdrachten voor leveringen en voor diensten.
2. Een wijziging van de bedragen, genoemd in artikel 16 van richtlijn nr. 2004/17/EG, gaat voor de toepassing van dit artikel gelden met ingang van de dag waarop aan de betrokken verordening uitvoering moet zijn gegeven.

Artikel 184

1. Indien een speciale-sectorbedrijf een speciale-sectoropdracht plaatst in het kader van verschillende activiteiten, waaronder andere activiteiten dan die welke vallen onder

het toepassingsbereik van de artikelen 177 tot en met 182, geldt het bij of krachtens deze wet bepaalde voor speciale-sectoropdrachten indien de opdracht in hoofdzaak wordt geplaatst ten behoeve van het verrichten van een activiteit als bedoeld in die artikelen.

2. Indien het niet mogelijk is objectief te bepalen dat een opdracht in hoofdzaak wordt geplaatst ten behoeve van het verrichten van activiteiten als bedoeld in de artikelen 177 tot en met 181, wordt de opdracht geplaatst:

a. overeenkomstig het bij of krachtens deze wet bepaalde voor overheidsopdrachten indien de opdracht tevens een overheidsopdracht is;

b. overeenkomstig het bij of krachtens deze wet bepaalde voor speciale-sectoropdrachten indien de opdracht niet tevens een overheidsopdracht is.

Artikel 185

Het bepaalde bij of krachtens deze wet is van toepassing op door speciale-sectorbedrijven uit te schrijven prijsvragen voor diensten waarvan de geraamde waarde van de opdracht of het totale bedrag aan prijzengeld en betalingen aan deelnemers gelijk is aan of hoger is dan het in artikel 61 van richtlijn nr. 2004/17/EG genoemde bedrag, exclusief BTW.

Artikel 186

1. Een speciale-sectorbedrijf kan via een aankoopcentrale een opdracht plaatsen mits de aankoopcentrale het bepaalde bij of krachtens deze wet voor speciale-sectorbedrijven met betrekking tot die opdracht heeft nageleefd.

2. In het in het eerste lid bedoelde geval heeft het desbetreffende speciale-sectorbedrijf voldaan aan de voor hem geldende verplichtingen op grond van deze wet.

§ 8.3 Raming van de waarde

§ 8.3.1. Algemene bepalingen

Artikel 187

1. Het speciale-sectorbedrijf raamt de waarde van de voorgenomen speciale-sectoropdracht of prijsvraag overeenkomstig de artikelen 188 tot en met 195.

2. Artikel 28 is van overeenkomstige toepassing.

§ 8.3.2 De raming van speciale-sectoropdrachten

Artikel 188

1. Het speciale-sectorbedrijf baseert de berekening van de geraamde waarde van een speciale-sectoropdracht op het totale bedrag, exclusief omzetbelasting, met inbegrip van opties en verlengingen van het contract.

2. Het speciale-sectorbedrijf gaat bij de berekening van de waarde van een raamovereenkomst uit van de geraamde waarde van alle voor de duur van de raamovereenkomst voorgenomen speciale-sectoropdrachten

3. Indien het speciale-sectorbedrijf voorzien in prijzengeld of betalingen aan gegadigden of inschrijvers, berekent hij deze door in de geraamde waarde van de opdracht.

Artikel 189

1. Artikel 30 is van overeenkomstige toepassing op de raming van de waarde van een speciale-sectoropdracht voor werken.

2. Het speciale-sectorbedrijf telt de waarde van leveringen of diensten die niet noodzakelijk zijn voor de uitvoering van een speciale-sectoropdracht voor werken niet bij de waarde van de opdracht op met de intentie om die leveringen of diensten aan de toepassing van deze wet te onttrekken.

Artikel 190

Artikel 31 is van overeenkomstige toepassing op de raming van de waarde van een speciale-sectoropdracht voor diensten als bedoeld in dat artikel.

Artikel 191

1. Indien een voorgenomen werk of een voorgenomen aankoop van diensten kan leiden tot speciale-sectoropdrachten die gelijktijdig in afzonderlijke percelen worden geplaatst, neemt het speciale-sectorbedrijf de geraamde totale waarde van deze percelen als grondslag.

2. Indien de samengestelde waarde van de percelen, bedoeld in het eerste lid, gelijk is aan of groter is dan het in artikel 183, eerste lid, onderdelen a of b, bedoelde bedrag, is het bij of krachtens deze wet bepaalde van toepassing op de plaatsing van elk perceel.

3. Artikel 32, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 192

1. Indien een voorgenomen verkrijging van homogene leveringen kan leiden tot speciale-sectoropdrachten die gelijktijdig in afzonderlijke percelen worden geplaatst, neemt het speciale-sectorbedrijf de geraamde totale waarde van deze percelen als grondslag voor de raming.

2. Indien de samengetelde waarde van de percelen, bedoeld in het eerste lid, gelijk is aan of groter is dan het in artikel 183, eerste lid, onderdelen a of b, bedoelde bedrag, past het speciale-sectorbedrijf het bij of krachtens deze wet bepaalde toe op de plaatsing van elk perceel.

3. Artikel 33, derde lid, is van toepassing.

Artikel 193

Het speciale-sectorbedrijf raamt de waarde van speciale-sectoropdrachten voor leveringen die betrekking hebben op leasing, huurkoop of huurkoop van producten met overeenkomstige toepassing van de in artikel 34, onderdelen a en b, bedoelde grondslag.

Artikel 194

Het speciale-sectorbedrijf raamt de waarde van speciale-sectoropdrachten voor leveringen of voor diensten die met een zekere regelmaat worden verricht of die het speciale-sectorbedrijf gedurende een bepaalde periode wil hernieuwen, met overeenkomstige toepassing van de in artikel 35, onderdelen a of b, bedoelde grondslag.

Artikel 195

Het speciale-sectorbedrijf raamt de waarde van speciale-sectoropdrachten die zowel leveringen als diensten betreffen op basis van de totale waarde van de leveringen en diensten gezamenlijk, ongeacht het respectieve aandeel ervan, en met de waarde van plaatsing en installatie daarin begrepen.

§ 8.3.3 De raming van dynamisch aankoopssystemen en prijsvragen

Artikel 196

De artikelen 188 tot en met 195 zijn van overeenkomstige toepassing op de raming van de waarde van een dynamisch aankoopstelsel of een uit te reiken prijs

2. Artikel 36, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

§ 8.3.4 Uitgezonderde speciale-sectoropdrachten en prijsvragen

Artikel 197

1. De artikelen 177 tot en met 181 zijn niet van toepassing op activiteiten als bedoeld in die artikelen:

a. die van het toepassingsgebied van richtlijn nr. 2004/17/EG zijn uitgezonderd op grond van een besluit van de Commissie als bedoeld in artikel 30, vierde lid, van die richtlijn of

b. ten aanzien van welke de Commissie binnen de termijn, genoemd in artikel 30, zesde lid, van richtlijn nr. 2004/17/EG geen beslissing over de toepassing van artikel 30, eerste lid, heeft genomen.

2. Een speciale-sectorbedrijf kan de Commissie verzoeken te bepalen dat artikel 30, eerste lid, van richtlijn nr. 2004/17/EG van toepassing is. Het speciale-sectorbedrijf doet mededeling van het verzoek aan Onze Minister.

3. Onze Minister doet mededeling in de Staatscourant van een besluit als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, dan wel van het niet nemen van een besluit binnen de in het eerste lid, onderdeel b, bedoelde termijn.

Artikel 198

1. In afwijking van de artikelen 177 tot en met 182 is het bij of krachtens deze wet bepaalde niet van toepassing op speciale-sectoropdrachten en prijsvragen voor diensten:

a. die geheim zijn verklaard of waarvan de uitvoering overeenkomstig de geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen met bijzondere veiligheidsmaatregelen gepaard moet gaan dan wel indien de bescherming van de wezenlijke belangen van het land zulks vereist;

b. waarvoor andere procedurevoorschriften gelden en die worden geplaatst:

1°. op grond van een internationale overeenkomst, gesloten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en een of meer derde landen, overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, betreffende werken, leveringen, diensten of prijsvragen die bestemd zijn voor gemeenschappelijke verwezenlijking of exploitatie van een project door de ondertekenende staten;

2°. op grond van een in verband met de legering van strijdkrachten gesloten internationale overeenkomst betreffende ondernemingen in Nederland of in een derde land;

d. volgens de specifieke procedure van een internationale organisatie.

2. Een speciale-sectorbedrijf brengt een internationale overeenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, onder 1°, ter kennis van de Commissie.

Artikel 199

1. In afwijking van de artikelen 177 tot en met 182 is het bij of krachtens deze wet bepaalde niet van toepassing op:

a. speciale-sectoropdrachten die worden geplaatst voor wederverkoop of verhuur aan derden, indien het speciale-sectorbedrijf niet een bijzonder of uitsluitend recht bezit om het voorwerp van de opdracht te verkopen of te verhuren en het anderen vrijstaat dit voorwerp te verkopen of te verhuren op dezelfde voorwaarden als het speciale-sectorbedrijf;

b. speciale-sectoropdrachten en prijsvragen die worden geplaatst onderscheidenlijk uitgeschreven buiten het grondgebied van de Europese Unie in omstandigheden waarbij

geen sprake is van fysieke exploitatie van een net of van fysieke exploitatie van een geografisch gebied binnen de Europese Unie.

2. Het speciale-sectorbedrijf doet de Commissie op haar verzoek mededeling van de categorieën van producten en activiteiten die het ingevolge het eerste lid, onderdeel a, of de opdrachten en prijsvragen die het ingevolge het eerste lid, onderdeel b, als uitgesloten beschouwt.

3. Het speciale-sectorbedrijf wijst de Commissie bij de mededeling, bedoeld in het tweede lid, op alle gevoelige commerciële informatie en verzoekt de Commissie daarmee rekening te houden.

Artikel 200

1. Het bij of krachtens deze wet bepaalde is niet van toepassing op het plaatsen van speciale-sectoropdrachten:

- a. door het speciale-sectorbedrijf bij een met dat bedrijf verbonden onderneming of
- b. door een gemeenschappelijke onderneming, uitsluitend bestaande uit speciale-sectorbedrijven, bij een onderneming die met een van de betrokken speciale-sectorbedrijven is verbonden,

indien ten minste 80% van de gemiddelde omzet die de verbonden onderneming in de drie jaar voorafgaand aan het plaatsen van de opdracht heeft behaald, afkomstig is van het verrichten van dergelijke werken, leveringen of diensten aan ondernemingen waarmee zij is verbonden.

2. Indien in verband met de datum van oprichting of de aanvang van de bedrijfsactiviteiten van de verbonden onderneming geen gegevens beschikbaar zijn omtrent de omzet in de drie jaren, voorafgaande aan het plaatsen van de opdracht, voldoet de verbonden onderneming aan de in het eerste lid bedoelde eis indien zij aannemelijk kan maken dat die omzet in de komende periode wordt behaald.

3. Indien dezelfde of soortgelijke werken, leveringen of diensten door verschillende met het speciale-sectorbedrijf verbonden ondernemingen worden verricht, wordt het in het eerste lid bedoelde percentage berekend op grond van de totale omzet van deze verbonden ondernemingen, afkomstig van die werken, leveringen of diensten.

4. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder verbonden onderneming verstaan:

a. een onderneming waarvan de jaarrekening is geconsolideerd met die van het speciale-sectorbedrijf overeenkomstig de voorschriften van richtlijn nr. 83/349/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 13 juni 1983 op de grondslag van artikel 54, lid, 3, sub g) van het Verdrag betreffende de geconsolideerde jaarrekening (PbEG L 193), of

b. ingeval het speciale-sectorbedrijf niet onder de in onderdeel a bedoelde richtlijn valt, een onderneming:

1°. waarop het speciale-sectorbedrijf rechtstreeks of middellijk overheersende invloed kan uitoefenen,

2°. die een overheersende invloed op een speciale-sectorbedrijf kan uitoefenen of

3°. die, tezamen met het speciale-sectorbedrijf, is onderworpen aan de overheersende invloed van een andere onderneming uit hoofde van eigendom, financiële deelneming of op haar van toepassing zijnde voorschriften.

Artikel 201

1. Het bij of krachtens deze wet bepaalde is niet van toepassing op het plaatsen van speciale-sectoropdrachten:

- a. door een gemeenschappelijke onderneming, uitsluitend bestaande uit speciale-sectorbedrijven, bij een van die speciale-sectorbedrijven;
- b. door een speciale-sectorbedrijf bij een gemeenschappelijke onderneming waarvan zij zelf deel uitmaakt, mits die gemeenschappelijke onderneming is opgericht om de desbetreffende activiteit uit te oefenen gedurende ten minste drie jaar en de oprichtingsakte van die onderneming bepaalt dat het speciale-sectorbedrijven waaruit zij bestaat, ten minste drie jaar deel zullen uitmaken van die onderneming.

Artikel 202

Het speciale-sectorbedrijf doet de Commissie op haar verzoek mededeling van de toepassing van de artikelen 200 en 201 met betrekking tot:

- a. de namen van de betrokken ondernemingen of gemeenschappelijke ondernemingen;
- b. de aard en de waarde van de desbetreffende speciale-sectoropdrachten;
- c. de gegevens die de Commissie nodig acht voor het bewijs dat de betrekkingen tussen het speciale-sectorbedrijf en de onderneming of de gemeenschappelijke onderneming bij welke de opdrachten worden geplaatst, aan de eisen, bedoeld in de artikelen 200 en 201, voldoet.

Artikel 203

Het bij of krachtens deze wet bepaalde is niet van toepassing op speciale-sectoropdrachten voor diensten:

- a. betreffende de verwerving of huur, ongeacht de financiële modaliteiten ervan, van grond, bestaande gebouwen of andere onroerende zaken of betreffende rechten hierop, met uitzondering van overeenkomsten met betrekking tot financiële diensten die voorafgaand aan, gelijktijdig met of als vervolg op het koop- of huurcontract worden afgesloten;
- b. van arbitrage en bemiddeling;
- c. op financieel gebied betreffende de uitgifte, aankoop, verkoop of overdracht van effecten of andere financiële instrumenten en door de centrale banken verleende diensten;
- d. inzake arbeidsovereenkomsten;
- e. voor onderzoek en ontwikkeling, met uitzondering van die waarvan de resultaten in hun geheel aan het speciale-sectorbedrijf toekomen voor gebruik ervan bij de uitoefening

van zijn eigen werkzaamheden, mits de dienstverrichting geheel door het speciale-sectorbedrijf wordt betaald.

Artikel 204

Het bij of krachtens deze wet bepaalde is niet van toepassing op speciale-sectoropdrachten voor diensten die worden geplaatst bij een speciale-sectorbedrijf of een samenwerkingsverband van speciale-sectorbedrijven op basis van een uitsluitend recht, mits de verlening van dit recht verenigbaar is met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

Artikel 205

Het bij of krachtens deze wet bepaalde is niet van toepassing op het plaatsen van speciale-sectoropdrachten voor de aankoop van water door een speciale-sectorbedrijf dat een activiteit als bedoeld in artikel 180 uitoefent.

Artikel 206

Het bij of krachtens deze wet bepaalde is niet van toepassing op het plaatsen van speciale-sectoropdrachten voor de levering van energie of brandstof voor energieopwekking door een speciale-sectorbedrijf dat een activiteit als bedoeld in artikel 177 of artikel 178 uitoefent.

Artikel 207

1. Ondernemingen die werkzaam zijn op het gebied van verkenning, opsporing of winning van delfstoffen, bedoeld in beschikking nr. 93/676/EEG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 10 december 1993 waarbij wordt vastgesteld dat de exploitatie van geografische gebieden met het oogmerk van prospectie of winning van aardolie of gas in Nederland niet een relevante activiteit vormt in de zin van artikel 2, lid 2, onder b) punt i), van richtlijn nr. 90/531/EEG van de Raad en dat de diensten welke deze activiteit uitoefenen in Nederland niet geacht worden in aanmerking te komen voor bijzondere of uitsluitende rechten in de zin van artikel 2, lid 3, onder b), van deze richtlijn (PbEG L 316), stellen, voordat zij een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel sluit tot het verrichten van werken, leveringen of diensten, die overeenkomst open voor concurrentie.

2. Een onderneming als bedoeld in het eerste lid doet mededeling van het sluiten van overeenkomsten als bedoeld in dat lid overeenkomstig de voorwaarden, gesteld in beschikking nr. 93/327/EEG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 13 mei 1993 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder speciale-sectorbedrijven die

geografische gebieden exploiteren ter wille van de prospectie en de winning van aardolie, gas, steenkool of andere vaste brandstoffen, aan de Commissie informatie moeten verstrekken inzake door hen geplaatste opdrachten (PbEG L 129).

HOOFDSTUK 9. PROCEDURES VOOR SPECIALE SECTOROPDRACHTEN

§ 9.1 Openbare en niet-openbare procedure

Artikel 208

1. Het speciale-sectorbedrijf past voor het plaatsen van een opdracht de openbare procedure, de niet-openbare procedure of de procedure van onderhandelingen met voorafgaande aankondiging toe.

2. Artikelen 41, 42 en 47 zijn van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 9.2 Uitzonderingen op de toepassing van de openbare en niet openbare procedure en de procedure van onderhandeling met aankondiging

Artikel 209

In afwijking van artikel 208 kan het speciale-sectorbedrijf de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen indien:

a. bij toepassing van de niet-openbare procedure, de openbare procedure of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog geen of geen geschikte inschrijvingen of geen verzoeken tot deelneming zijn ingediend en de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk worden gewijzigd;

b. indien een opdracht ten behoeve van onderzoek, proefneming, studie of ontwikkeling wordt geplaatst en zonder het doel de rendabiliteit te verzekeren dan wel de kosten van onderzoek en ontwikkeling te dekken, voor zover de plaatsing van een dergelijke opdracht niet verhindert dat een aankondiging wordt gedaan voor latere opdrachten die dit doel in het bijzonder beogen;

c. de uitvoering van de opdracht om technische of artistieke redenen of om redenen van bescherming van uitsluitende rechten slechts aan een bepaalde ondernemer kan worden toevertrouwd,

d. voor zover zulks strikt noodzakelijk is, ingeval de termijnen van de niet-openbare procedure, de openbare procedure of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog wegens dwingende spoed niet in acht kunnen worden genomen als gevolg van gebeurtenissen die door het speciale-sectorbedrijf niet kon worden voorzien en niet aan het speciale-sectorbedrijf te wijten zijn.

Artikel 210

In afwijking van artikel 208 kan het speciale-sectorbedrijf de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen:

e. voor door de oorspronkelijke leverancier verrichte aanvullende leveringen die:

1°. bestemd zijn voor gedeeltelijke vernieuwing van veelvuldig gebruikte leveringen of installaties, of

2°. voor de uitbreiding van bestaande leveringen of installaties, indien verandering van leverancier het speciale-sectorbedrijf ertoe zou verplichten apparatuur aan te schaffen met andere technische eigenschappen die niet verenigbaar zijn met de reeds geleverde apparatuur of zich bij gebruik en onderhoud van de aan te schaffen apparatuur onevenredige technische moeilijkheden voordoen.

f. voor aanvullende werken of diensten die niet in het oorspronkelijk gegunde ontwerp, noch in de eerste geplaatste opdracht waren opgenomen, maar die ten gevolge van een onvoorziene omstandigheid voor de uitvoering van deze opdracht noodzakelijk zijn geworden, mits de plaatsing geschiedt aan de aannemer of dienstverlener die de eerste opdracht uitvoert:

1°. indien deze aanvullende werken of diensten technisch of economisch niet los van de hoofdopdracht kunnen worden uitgevoerd zonder het speciale-sectorbedrijf grote ongemakken te bezorgen, of

2°. indien deze aanvullende werken of diensten, hoewel zij van de uitvoering van de oorspronkelijke opdracht kunnen worden gescheiden, strikt noodzakelijk zijn om deze te vervolmaken,

Artikel 211

In afwijking van artikel 208 kan het speciale-sectorbedrijf de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen:

g. in het geval van opdrachten voor werken, indien het gaat om nieuwe werken bestaande uit de herhaling van soortgelijke werken die door hetzelfde speciale-sectorbedrijf opgedragen zijn aan de aannemer die belast is geweest met een eerdere opdracht, mits:

1°. deze werken overeenstemmen met een basisproject en dit project het voorwerp vormde van een eerste opdracht die na een aankondiging werd gegund, en

2°. het speciale-sectorbedrijf reeds in de aankondiging van de aanbesteding van het basisproject vermeld heeft dat een procedure zonder voorafgaande aankondiging kan worden toegepast,

met dien verstande dat het speciale-sectorbedrijf hierbij het totale voor de volgende werken geraamde bedrag in aanmerking neemt voor de toepassing van de paragraaf 8.3,

h. voor op een grondstoffenmarkt genoteerde en aangekochte leveringen;

i. voor gelegenheidsaankopen, indien zich gedurende zeer korte tijd een bijzonder voordelige gelegenheid tot aankopen voordoet en de te betalen prijs aanzienlijk lager ligt dan normaal op de markt het geval is,

j. voor de aankoop van leveringen tegen bijzonder gunstige voorwaarden bij een leverancier die definitief zijn handelsactiviteit stopzet, bij curatoren of vereffenaars van een faillissement of een vonnis of bij de toepassing van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen, of

k. indien de opdracht voor diensten voortvloeit uit een overeenkomstig dit besluit georganiseerde prijsvraag en volgens de toepasselijke voorschriften aan de winnaar of aan één van de winnaars van die prijsvraag dient te worden gegund. In dat geval worden alle winnaars van de prijsvraag tot deelneming aan de onderhandelingen uitgenodigd.

Artikel 212

Artikel 53 is van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 9.3 Speciale-sectoropdrachten voor in bijlage II-A vermelde diensten

Artikel 213

Paragraaf 4.2.4 is van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 9.4 Procedure voor een raamovereenkomst

Artikel 214

Een speciale-sectorbedrijf dat een raamovereenkomst wil sluiten, past daartoe de openbare, de niet-openbare procedure of de procedure van onderhandeling met aankondiging toe.

Artikel 215

Een speciale-sectorbedrijf dat een speciale-sectoropdracht wil plaatsen met gebruikmaking van een raamovereenkomst kan de procedure van de onderhandeling zonder aankondiging toepassen, indien deze raamovereenkomst overeenkomstig artikel 214 is gesloten.

Artikel 216

Een speciale-sectorbedrijf maakt geen oneigenlijk gebruik van een raamovereenkomst, met als gevolg dat de mededinging zou worden beperkt, verhinderd of vervalst.

§ 9.5 Bijzondere procedures

§ 9.5.1 Dynamisch aankoopstelsel

Artikel 217

1. Een speciale-sectorbedrijf dat voornemens is een opdracht te plaatsen, kan daartoe gebruik maken van een dynamisch aankoopstelsel.

2. Paragraaf 4.3.4 is van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 9.5.2 Prijsvraag op het gebied van diensten

Artikel 218

1. Een speciale-sectorbedrijf past voor het uitschrijven van een prijsvraag de procedure van de prijsvraag toe.

2. Paragraaf 4.3.2 is van overeenkomstige toepassing op prijsvragen door speciale sectorbedrijven.

HOOFDSTUK 10 REGELS VOOR SPECIALE-SECTOR OPDRACHTEN INZAKE AANKONDIGING, UITSLUITING, SELECTIE EN PLAATSING

§ 10.1 Periodieke indicatieve aankondiging en aankondigingen betreffende het bestaan van een erkenningsregeling

Artikel 219

1. Een speciale-sectorbedrijf deelt ten minste eenmaal per jaar in een periodieke indicatieve aankondiging die door de Commissie of door het speciale-sectorbedrijf zelf via zijn kopersprofiel wordt verspreid, mee:

a. het geraamde totale bedrag van de opdracht voor leveringen of de raamovereenkomst voor leveringen per productgroep die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te plaatsen of te sluiten, indien het geraamde totale bedrag, met inachtneming van paragraaf 8.3, €750.000 of meer bedraagt;

b. het geraamde totale bedrag van de opdracht voor diensten of de raamovereenkomst

voor diensten voor elk van de diensten, genoemd in bijlage 3, onderdeel A , die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te plaatsen of te sluiten, indien het geraamde totale bedrag, met inachtneming van paragraaf 8.3, €750.000 of meer bedraagt;

c. de hoofdkenmerken van de opdracht voor werken of de raamovereenkomst voor werken die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te plaatsen of te sluiten, indien het geraamde bedrag, met inachtneming van paragraaf 8.3, gelijk is aan of meer bedraagt dan de drempel, genoemd in artikel 183, onderdeel b.

2. Artikelen 69 tot en met 73 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 220

Een speciale-sectorbedrijf kan periodieke indicatieve aankondiging over belangrijke projecten meedelen of door de Commissie bekend laten maken, zonder de reeds eerder in een periodieke indicatieve aankondiging vervatte inlichtingen te herhalen, mits duidelijk wordt vermeld dat deze aankondigingen een aanvulling zijn.

Artikel 221

1. Indien een speciale-sectorbedrijf een regeling voor de erkenning van ondernemers als bedoeld in artikel 233 wil invoeren, stelt hij met gebruikmaking van TenderNed aangaande deze regeling een aankondiging op, waarin het doel van de regeling en de wijze waarop inzage in de regeling kan worden verkregen, worden aangegeven.

2. Indien de regeling, bedoeld in het eerste lid, meer dan drie jaar duurt, deelt het speciale-sectorbedrijf de aankondiging jaarlijks mee.

3. Indien de regeling, bedoeld in het eerste lid, minder dan drie jaar duurt, volstaat het speciale-sectorbedrijf met een eenmalige aankondiging.

§ 10.2 Aankondiging

Artikel 222

Artikelen 74 tot en met 81 zijn van overeenkomstige toepassing op het plaatsen van een speciale-sectoropdracht, met dien verstande dat artikel 80 tevens van toepassing is op de procedure van onderhandeling met aankondiging.

§ 10.3 Communicatie en inlichtingen

Artikel 223

Paragraaf 6.3 is van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 10.4 Voorbehouden opdracht

Artikel 224

Artikel 82 is van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 10.5 Eigen verklaring

Artikel 225

Paragraaf 5.4 is van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 10.6 Termijnen

Artikel 226

1. Een speciale-sectorbedrijf houdt bij de vaststelling van de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen en verzoeken tot deelneming rekening met de complexiteit van de overheidsopdracht, de voor de voorbereiding van de inschrijvingen benodigde tijd en de in deze paragraaf vastgestelde minimumtermijnen.

2. Het speciale-sectorbedrijf stelt de termijn voor het indienen van verzoeken tot deelname of inschrijvingen vast met inachtneming van de aard en omvang van de opdracht, de voor de voorbereiding van het verzoek of de inschrijving benodigde tijd en de in deze paragraaf gestelde regels omtrent termijnen.

Artikel 227

1. Artikel 86, eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing.

2. Bij niet-openbare procedures en procedures van plaatsing door onderhandelingen met voorafgaande aankondiging bedraagt de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming in antwoord op een aankondiging, die uit hoofde van artikel 222, is meegedeeld, of in antwoord op een uitnodiging van een speciale-sectorbedrijf overeenkomstig 238, eerste lid, ten minste 30 dagen vanaf de datum van verzending van de aankondiging of vanaf de datum van verzending van de uitnodiging, en niet minder dan 15 dagen indien de aankondiging wel met elektronische middelen of per fax ter mededeling wordt verzonden.

3. De termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen, bedoeld in het tweede lid, kan in afwijking van het tweede lid in onderling overleg tussen het speciale-sectorbedrijf en de uitgekozen gegadigden worden vastgesteld, mits alle gegadigden evenveel tijd krijgen om hun inschrijvingen voor te bereiden en in te dienen.

4. Indien geen overeenstemming als bedoeld in het derde lid kan worden bereikt over de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen, stelt het speciale-sectorbedrijf een

termijn vast die ten minste 24 dagen en niet minder dan 10 dagen bedraagt, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.

Artikel 228

1. In de gevallen waarin de aanbestedende diensten een periodieke indicatieve aankondiging als bedoeld in artikel 219, eerste lid hebben gepubliceerd, bedraagt de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen bij openbare procedures ten minste 30 dagen en niet minder dan 22 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

2. De kortere termijnen, bedoeld in het eerste lid, zijn toegestaan, mits de periodieke indicatieve aankondiging, naast de op grond van bijlage XV A, deel I, van richtlijn nr. 2004/17/EG vereiste informatie, alle in bijlage XV A, deel II, van richtlijn nr. 2004/17/EG vereiste informatie bevat, voorzover deze informatie bij de mededeling van de aankondiging beschikbaar is, en de aankondiging ten minste 52 dagen en ten hoogste 12 maanden vóór de verzenddatum van de aankondiging van de opdracht, bedoeld in artikel 222 juncto paragraaf 5.2, als mededeling is verzonden.

3. Tenzij de termijn overeenkomstig artikel 227, derde lid in onderling overleg is vastgesteld, kan de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen bij openbare procedures, niet-openbare procedures en procedures van plaatsing door onderhandelingen met vijf dagen verkorten, indien de aanbestedende dienst het beschrijvend document en alle aanvullende stukken vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de opdracht, met elektronische middelen vrij, rechtstreeks en volledig toegankelijk maakt en in deze aankondiging het internetadres dat toegang biedt tot de documenten vermeldt.

4. Bij openbare procedures mag het gecumuleerde effect van de termijnverkortung, bedoeld in het zesde tot en met het negende lid, in geen geval leiden tot een termijn van minder dan 15 dagen voor de ontvangst van de inschrijvingen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de opdracht.

5. Het gecumuleerde effect van de termijnverkortung, bedoeld in het eerste tot en met het vierde lid, mag in geen geval leiden tot een termijn van minder dan 15 dagen voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming in antwoord op een aankondiging, die uit hoofde van artikel 222 juncto paragraaf 5.2, is meegedeeld, of in antwoord op een uitnodiging van een aanbestedende dienst overeenkomstig artikel 238, eerste lid, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de opdracht of van de uitnodiging.

6. Bij niet-openbare procedures en procedures van plaatsing door onderhandelingen voorziet een aanbestedende dienst er in dat het gecumuleerde effect van de termijnverkortung, bedoeld in het eerste tot en met het vierde lid, in geen geval leidt tot een termijn van minder dan tien dagen voor de ontvangst van de inschrijvingen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving, behalve indien de termijn overeenkomstig artikel 227, derde lid, in onderling overleg wordt vastgesteld.

7. Indien het beschrijvend document en de aanvullende stukken of nadere inlichtingen,

hoewel tijdig aangevraagd, niet binnen de termijnen, bedoeld in deze paragraaf, zijn verstrekt, of indien de inschrijvingen slechts na een bezichtiging ter plaatse, of na inzage ter plaatse van de bij de aanbestedingsstukken behorende stukken kunnen worden gedaan, verlengt de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers op de hoogte kunnen zijn van alle informatie die voor de opstelling van de inschrijving nodig is, behalve indien de termijn overeenkomstig artikel 227, derde lid in onderling overleg wordt vastgesteld.

§ 10.7 Mededeling van uitsluiting en afwijzing

Artikel 229

Artikelen 90 en 91 zijn van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 10.8 Uitsluiting, geschiktheid en selectie

Artikel 230

Voor de selectie van deelnemers aan een procedure:

a. sluit het speciale-sectorbedrijf dat voorschriften en criteria heeft vastgesteld voor de uitsluiting van inschrijvers of gegadigden, bedoeld in artikel 232, eerste, tweede of vierde lid, ondernemers die aan deze voorschriften en criteria voldoen, uit;

b. selecteert het speciale-sectorbedrijf inschrijvers en gegadigden overeenkomstig de objectieve voorschriften en criteria, bedoeld in artikel 232;

c. beperkt het speciale-sectorbedrijf in niet-openbare procedures en in procedures van plaatsing door onderhandelingen met een aankondiging het aantal geselecteerde gegadigden, bedoeld in onderdelen a en b, overeenkomstig artikel 232.

2. Een speciale-sectorbedrijf dat een aankondiging doet door een mededeling inzake het bestaan van een regeling voor de erkenning van ondernemers met het oog op selectie van deelnemers in plaatsingsprocedures voor de specifieke opdrachten waarop de aankondiging betrekking heeft:

a. erkent de ondernemers overeenkomstig paragraaf 10.9, en

b. beperkt in niet-openbare procedures en in procedures van plaatsing door onderhandelingen met een aankondiging het aantal gegadigden overeenkomstig artikel 232, derde lid.

3. Een speciale-sectorbedrijf toetst de door de aldus geselecteerde inschrijvers ingediende inschrijvingen aan de op de inschrijvingen toepasselijke voorschriften en voorschriften, en gunt de opdracht op basis van de criteria, genoemd in de artikelen 239 jo. 114, 115 en 116.

Artikel 231

1. Een speciale-sectorbedrijf dat de deelnemers aan een niet-openbare procedure of procedure van plaatsing door onderhandelingen kiest, over erkenning een beslissing neemt of de erkenningscriteria en de regeling voor de erkenning van ondernemers herziet, eist geen bewijzen die een doublure zouden vormen met reeds beschikbare objectieve bewijzen.

2. Een speciale-sectorbedrijf dat de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, verwijst naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door instanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

3. Een speciale-sectorbedrijf erkent gelijkwaardige verklaringen van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde instanties. Een speciale-sectorbedrijf aanvaardt ook andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking van ondernemers.

4. Voor opdrachten voor werken of opdrachten voor diensten, kan een speciale-sectorbedrijf, teneinde de technische bekwaamheid van de ondernemer te verifiëren, de vermelding eisen van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

5. Een speciale-sectorbedrijf dat de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde normen inzake milieubeheer als bedoeld in het vierde lid voldoet, verwijst naar het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem of naar normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op Europese of internationale normen die gecertificeerd zijn door een erkende organisatie of door een organisatie die beantwoordt aan de relevante Europese of internationale normen voor certificatie.

6. Een speciale-sectorbedrijf erkent in het geval, bedoeld in het vijfde lid, gelijkwaardige verklaringen van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde instanties. Een speciale-sectorbedrijf aanvaardt tevens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die de ondernemers overleggen.

Artikel 232

1. Bij het opstellen van selectiecriteria voor een openbare procedure hanteert de aanbestedende dienst objectieve voorschriften en criteria. De aanbestedende dienst stelt die voorschriften en criteria aan de belangstellende ondernemers ter beschikking.

2. Een aanbestedende dienst die de gegadigden selecteert voor een niet-openbare procedure of een procedure van plaatsing door onderhandelingen, hanteert de door hem omschreven objectieve voorschriften en criteria, die aan belangstellende ondernemers ter beschikking worden gesteld.

3. Bij een niet-openbare procedure of een procedure van plaatsing door onderhandelingen kan de aanbestedende dienst de criteria baseren op de objectieve

noodzaak voor de aanbestedende dienst de gegadigden te beperken tot een aantal dat wordt gerechtvaardigd door het noodzakelijke evenwicht tussen enerzijds de specifieke kenmerken van de procedure en anderzijds de daarvoor vereiste middelen. Bij de vaststelling van het aantal gegadigden houdt de aanbestedende dienst rekening met de noodzaak om voldoende concurrentie te waarborgen.

4. De criteria en voorschriften, bedoeld in het eerste en tweede lid, kunnen de uitsluitingscriteria, genoemd in de artikelen 92 en 93, omvatten onder de daarin genoemde voorwaarden, met dien verstande dat indien de criteria en voorschriften worden opgesteld door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap, een publiekrechtelijke instelling en een samenwerkingsverband van deze overheden of publiekrechtelijke instellingen die een overheidsopdracht gunt in het kader van het verrichten van een van de activiteiten, genoemd in paragraaf 8.1, paragraaf 5.7.1 van overeenkomstige toepassing is.

5. Bij de toepassing van 92, bedoeld in het vierde lid, is artikel 95 van overeenkomstige toepassing.

6. Artikelen 98, tweede en derde lid, en artikel 100 zijn van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 10.9 Erkenningsregeling

Artikel 233

1. Een speciale-sectorbedrijf kan een regeling voor de erkenning van ondernemers invoeren en beheren. Deze regeling kan verscheidene fasen van erkenning van geschiktheid omvatten.

2. Een speciale-sectorbedrijf dat een regeling als bedoeld in het eerste lid invoert of beheert, waarborgt dat de ondernemers te allen tijde een erkenning kunnen aanvragen.

3. Een speciale-sectorbedrijf beheert de regeling, bedoeld in het eerste lid, op basis van door het speciale-sectorbedrijf omschreven objectieve criteria en voorschriften. Indien deze criteria en voorschriften technische specificaties bevatten, is artikel 235, jo. artikel 108 van toepassing. De criteria en voorschriften inzake erkenning kunnen zo nodig worden herzien.

4. De criteria en voorschriften, bedoeld in het derde lid, kunnen de uitsluitingscriteria, genoemd in artikel 92, omvatten onder de daarin genoemde voorwaarden, met dien verstande dat, indien een regeling voor de erkenning van ondernemers wordt ingevoerd door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap, een publiekrechtelijke instelling of een samenwerkingsverband van deze overheden of publiekrechtelijke instellingen die een overheidsopdracht gunt in het kader van een van de activiteiten, genoemd in de paragraaf 8.1, paragraaf 5.7.1 van overeenkomstige toepassing zijn.

5. Bij de toepassing van artikel 92, bedoeld in het vierde lid, is artikel 95 van overeenkomstige toepassing.

6. Indien de criteria en voorschriften inzake erkenning, bedoeld in het derde lid, eisen

omvatten betreffende de economische en financiële draagkracht van de ondernemer, kan deze zich beroepen op de draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij ten behoeve van het speciale-sectorbedrijf aan dat hij gedurende de geldigheidsduur van de regeling voor de erkenning van ondernemers werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

7. Indien de criteria en voorschriften inzake erkenning, bedoeld in het derde lid, eisen omvatten betreffende de technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid van de ondernemer, kan hij zich beroepen op de bekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij ten behoeve van het speciale-sectorbedrijf aan dat hij gedurende de geldigheidsduur van de erkenningsregeling werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.

8. Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in het zesde en zevende lid, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of aan andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

9. Een speciale-sectorbedrijf stelt de criteria en voorschriften inzake erkenning, bedoeld in het derde lid, desgevraagd ter beschikking aan ondernemers. Indien deze criteria en voorschriften worden bijgewerkt, wordt dit de betrokken ondernemers medegedeeld.

10. Een speciale-sectorbedrijf dat van oordeel is dat de regeling voor de erkenning van ondernemers van bepaalde andere instanties aan de voorwaarden voldoet, deelt de betrokken ondernemers de namen van deze andere instanties mede.

11. Een speciale-sectorbedrijf houdt een lijst van erkende ondernemers bij, die volgens het type opdrachten waarvoor de erkenning geldt in categorieën kan worden ingedeeld.

12. Een speciale-sectorbedrijf dat een aankondiging doet door een mededeling inzake het bestaan van een regeling voor de erkenning van ondernemers, kiest de inschrijvers bij een niet-openbare procedure of de deelnemers aan een procedure van plaatsing door onderhandelingen uit de volgens deze regeling in aanmerking komende gegadigden.

Artikel 234

1. Een aanbestedende dienst die een regeling voor de erkenning van ondernemers invoert en beheert, stelt de verzoekers binnen zes maanden na de indiening van het verzoek om erkenning in kennis inzake hun erkenning.

2. Indien de beslissing omtrent de erkenning meer dan vier maanden vanaf de indiening van het verzoek om erkenning in beslag neemt, informeert de aanbestedende dienst de verzoeker binnen twee maanden na deze indiening over de redenen waarom deze termijn langer is en over de datum waarop op zijn verzoek wordt beslist.

3. Een aanbestedende dienst stelt degene van wie een verzoek om erkenning afgewezen is, zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen vijftien dagen, van deze beslissing in kennis en motiveert deze afwijzing aan de hand van de erkenningscriteria, bedoeld in artikel 233, derde lid.

4. Een aanbestedende dienst kan de erkenning van een ondernemer slechts intrekken op grond van de criteria, bedoeld in artikel 233, derde lid.

5. Een aanbestedende dienst brengt de betrokkene het voornemen een erkenning te beëindigen, en de redenen daartoe, uiterlijk vijftien dagen vóór de datum waarop de erkenning zal worden beëindigd schriftelijk ter kennis.

§ 10.10 Technische specificaties

Artikel 235

Artikel 108 is van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

Artikel 236

1. Een speciale-sectorbedrijf deelt de belangstellende ondernemers desgevraagd de technische specificaties mede die regelmatig in zijn opdrachten voor leveringen, werken of diensten worden beoogd, of de technische specificaties die hij voornemens is toe te passen voor opdrachten waarover periodieke indicatieve aankondigingen als bedoeld in paragraaf 10.1, worden gepubliceerd.

2. Indien de technische specificaties, bedoeld in het eerste lid, gebaseerd zijn op documenten waarover belangstellende ondernemers kunnen beschikken, kan het speciale-sectorbedrijf ermee volstaan een verwijzing naar deze documenten op te nemen.

§ 10.11 Inschrijving

Artikel 237

De artikelen 109, eerste lid, 110, onder a, b en e, 111 en 112 zijn van overeenkomstige toepassing

Artikel 238

1. Indien er een aankondiging wordt gedaan aan de hand van een periodieke indicatieve aankondiging, verzoekt de aanbestedende dienst nadien alle gegadigden hun belangstelling te bevestigen aan de hand van nadere gegevens betreffende de betrokken opdracht, alvorens met de selectie van de inschrijvers of deelnemers aan de onderhandelingen te beginnen.

2. Een aanbestedende dienst neemt in de uitnodiging, bedoeld in het eerste lid, ten minste op:
- a. de aard en de hoeveelheid, met inbegrip van eventuele opties voor latere opdrachten en, indien mogelijk:
 - 1°. een schatting van de termijn voor de uitoefening van deze opties, of
 - 2°. in het geval van periodiek terugkerende opdrachten, een schatting van de termijnen waarop de latere oproepen tot mededinging voor werken, leveringen of diensten worden meegedeeld,
 - b. type aanbestedingsprocedure, te weten niet-openbare procedure of procedure van plaatsing door onderhandelingen,
 - c. de begin- of einddatum van de levering, de werken of de diensten,
 - d. het adres en de uiterste datum voor de indiening van aanvragen om te worden uitgenodigd tot het indienen van een inschrijving en de taal waarin deze wordt gesteld,
 - e. het adres van de instantie die de opdracht plaatst en de nodige informatie verstrekt voor het verkrijgen van specificaties en andere documenten;
 - f. de economische en technische eisen, de financiële waarborgen en de inlichtingen die van de ondernemers worden verlangd,
 - g. het te betalen bedrag voor het verkrijgen van de aanbestedingsdocumenten en de wijze van betaling,
 - h. de contractvorm van de opdracht waarvoor inschrijvingen worden gevraagd, te weten aankoop, leasing, huur of huurkoop, of een combinatie van deze vormen, en
 - i. de plaatsingscriteria en de weging ervan, of de volgorde van belangrijkheid van die criteria, indien dit niet in de indicatieve aankondiging, het beschrijvend document of de uitnodiging tot aanbesteding of onderhandelingen is vermeld.

§ 10.12 Plaatsing

Artikel 239

De artikelen 114, 115, 116 en 117 zijn van overeenkomstige toepassing.

§ 10.13 Plaatsingsbeslissing

Artikel 240

De artikelen 118 tot en met 123 zijn van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

Artikel 241

1. Een speciale-sectorbedrijf past op inschrijvingen die producten bevatten uit derde landen waarmee de Europese Gemeenschappen geen multilateraal of bilateraal verdrag

hebben gesloten die de communautaire ondernemingen op vergelijkbare wijze daadwerkelijk toegang verschaft tot de markten van deze derde landen, het tweede tot en met het vijfde lid toe.

2. Een speciale-sectorbedrijf kan iedere inschrijving die wordt ingediend met het oog op de plaatsing van een opdracht voor leveringen, afwijzen indien het aandeel van de uit derde landen afkomstige goederen, waarvan de oorsprong wordt vastgesteld overeenkomstig Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek (PbEG L 302), meer dan vijftig procent uitmaakt van de totale waarde van de goederen waarop deze inschrijving betrekking heeft. Voor de toepassing van dit artikel worden de programmatuurtoepassingen die in telecommunicatienetten worden gebruikt, als producten beschouwd.

3. Indien twee of meer inschrijvingen volgens de plaatsingcriteria van artikel 239 jo. 114 en 115 gelijkwaardig zijn, geeft het speciale-sectorbedrijf de voorkeur aan de inschrijving die niet krachtens het tweede lid kan worden afgewezen. Indien het prijsverschil niet meer dan drie procent bedraagt, wordt het bedrag van de inschrijving door het speciale-sectorbedrijf als gelijkwaardig beschouwd.

4. Een speciale-sectorbedrijf kan afwijken van het derde lid indien hij hierdoor genoodzaakt zou zijn apparatuur aan te schaffen met technische kenmerken die afwijken van de bestaande apparatuur, en dit tot onverenigbaarheid of tot technische moeilijkheden bij het gebruik of het onderhoud zou leiden of buitensporige kosten met zich mee zou brengen.

5. Een speciale-sectorbedrijf laat bij het bepalen van het aandeel van uit derde landen afkomstige goederen, bedoeld in het tweede lid, de derde landen buiten beschouwing ten gunste waarvan de toepassing van richtlijn nr. 2004/17/EG bij besluit van de Raad van de Europese Unie overeenkomstig het eerste lid is uitgebreid.

§ 10.14 Verslaglegging en bekendmaking

Artikel 242

1. Artikel 126 tot en met 130 zijn van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten, met dien verstande dat de termijn telkens twee maanden bedraagt.

2. Indien een speciale-sectorbedrijf een opdracht plaatst in verband met onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten:

1°. volgens een procedure zonder voorafgaande aankondiging overeenkomstig artikel 209, onderdeel b, mag dat bedrijf de gegevens over de aard en de hoeveelheid van de verleende diensten, overeenkomstig bijlage XVI van richtlijn nr. 2004/17/EG, beperken tot de vermelding «onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten»,

2°. die overeenkomstig artikel 209, onderdeel b, niet volgens een procedure zonder voorafgaande aankondiging kan worden gegund, kan hij de gegevens over de aard en de

hoeveelheid van de verleende diensten, bedoeld bijlage XVI van richtlijn nr. 2004/17/EG, beperken indien de bescherming van het zakengeheim zulks noodzakelijk maakt.

3. In de gevallen, bedoeld in het tweede lid, onderdelen 1° en 2°, ziet het speciale-sectorbedrijf er op toe dat:

1°. de verstrekte informatie ten minste even gedetailleerd is als die in de aankondiging, die met gebruikmaking van TenderNed is gepubliceerd, en

2°. indien het speciale-sectorbedrijf van een erkenningsregeling gebruik maakt, deze informatie ten minste even gedetailleerd is als die in de desbetreffende categorie van de overeenkomstig artikel 233, elfde lid, opgestelde lijst van erkende dienstverleners.

§ 10.15 Elektronische veiling

Artikel 243

Paragraaf 5.16 is van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 10.16 Overige voorschriften betreffende de procedures

Artikel 245

Hoofdstuk 6 is van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 10.17 Dynamisch aankoopstelsel

Artikel 246

Paragraaf 7.4 is van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

§ 10.18 Voorschriften betreffende de procedure van de prijsvraag

Artikel 247

Artikelen 168 tot en met 175 zijn van overeenkomstige toepassing op speciale-sectoropdrachten.

HOOFDSTUK 11. GEDRAGSVERKLARING AANBESTEDEN

§11.1 Algemene bepalingen

Artikel 248

Een gedragsverklaring aanbesteden is een verklaring van Onze Minister van Justitie dat uit een onderzoek met betrekking tot het gedrag van de betrokken natuurlijke persoon of rechtspersoon is gebleken dat tegen die natuurlijke persoon of rechtspersoon geen bezwaren bestaan in verband met inschrijving op overheidsopdrachten, speciale-sectoropdrachten, concessieovereenkomsten voor openbare werken of prijsvragen.

Artikel 249

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt onder rechtspersoon verstaan een rechtspersoon als bedoeld in boek 2 van het Burgerlijk Wetboek alsmede daarmee gelijkgestelde organisaties als bedoeld in artikel 51, derde lid, van het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 250

De beslissing omtrent de afgifte van een gedragsverklaring aanbesteden wordt aangemerkt als een beschikking in de zin van artikel 1:3, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 251

1. Een aanvraag om de afgifte van een gedragsverklaring aanbesteden wordt ingediend bij Onze Minister van Justitie door degene omtrent wiens gedrag een verklaring wordt gevraagd of door een vertegenwoordiger van de rechtspersoon omtrent wiens gedrag een verklaring wordt gevraagd.

2. De aanvrager verstrekt de in artikel 32, eerste en tweede lid, van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens bedoelde gegevens alsmede de gegevens, bedoeld in artikel 254, derde lid.

3. Onze Minister van Justitie onderzoekt de volledigheid van de bij de aanvraag verstrekte gegevens en verschaft zich de nodige zekerheid over de identiteit van de aanvrager.

4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere eisen worden gesteld ter uitvoering van het derde lid.

Artikel 252

Onze Minister van Justitie beslist op de aanvraag met betrekking tot de afgifte van de gedragsverklaring aanbesteden:

a. indien de aanvraag is gedaan door een natuurlijke persoon: binnen vier weken na ontvangst van de aanvraag;

b. indien de aanvraag is gedaan door een rechtspersoon: binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag.

Artikel 253

Artikel 39 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens is van overeenkomstige toepassing.

§ 11.2 Toetsingscriteria

Artikel 254

1. Onze Minister van Justitie betreft in zijn beoordeling van de aanvraag om een gedragsverklaring aanbesteden uitsluitend de gegevens met betrekking tot:
 - a. onherroepelijke veroordelingen als bedoeld in artikel 92, tweede lid;
 - b. onherroepelijke veroordelingen wegens andere strafbare feiten dan die, bedoeld in onderdeel a, waardoor een relevante beroepsgedragsregel is geschonden als bedoeld in artikel 45, tweede lid, onderdeel c van de richtlijn nr. 2004/18/EG;
 - c. onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet waarin een boete van meer dan €0,- is opgelegd;
 - d. onherroepelijke beschikkingen van de Europese Commissie wegens overtreding van artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap waarin een boete van meer dan €0,- is opgelegd.
2. Indien de aanvraag betrekking heeft op een rechtspersoon, is artikel 35, tweede lid, van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens van overeenkomstige toepassing.
3. In het in het tweede lid bedoelde geval betreft Onze Minister van Justitie bij zijn beoordeling tevens:
 - a. de in het eerste lid, onderdelen a en b, bedoelde gegevens van voormalige bestuurders van de rechtspersoon die in de 12 maanden voorafgaand aan de aanvraag bestuurder waren en de in het eerste lid, onderdelen c en d, bedoelde beschikkingen, gericht tot die voormalige bestuurders;
 - b. gegevens met betrekking tot de vraag in hoeverre de in onderdeel a bedoelde voormalige bestuurders nog een beleidsbepalende functie bekleeden binnen de rechtspersoon.

Artikel 255

1. Veroordelingen als bedoeld in artikel 254, onderdeel a, worden in de beoordeling betrokken:
 - a. indien het een rechtspersoon betreft: voor zover zij in de vier jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
 - b. indien het een natuurlijke persoon betreft: voor zover zij in de vier jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden en het strafbare feit is begaan in de uitoefening van het beroep.

2. Veroordelingen en beschikkingen als bedoeld in artikel 254, onderdelen b, c en d, worden in de beoordeling betrokken voor zover zij in de vier jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden.

Artikel 256

1. Onze Minister van Justitie kan bij zijn onderzoek met betrekking tot de afgifte van een gedragsverklaring aanbesteden van een natuurlijk persoon kennis nemen van met betrekking tot de aanvrager vermelde justitiële gegevens in de justitiële documentatie, bedoeld in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens.

2. Onze Minister van Justitie kan bij zijn onderzoek met betrekking tot de afgifte van een gedragsverklaring aanbesteden van een rechtspersoon kennis nemen van de gegevens in de justitiële documentatie, bedoeld in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens, op naam van de rechtspersoon en omtrent de in artikel 254, tweede en derde lid, bedoelde personen.

§ 11.3 Beoordeling

Artikel 257

1. Onze Minister van Justitie weigert de afgifte van de gedragsverklaring aanbesteden indien een veroordeling als bedoeld in artikel 254, eerste lid, onderdeel a, onherroepelijk is geworden.

2. Onze Minister van Justitie kan de afgifte van de gedragsverklaring aanbesteden weigeren indien een veroordeling of beschikking als bedoeld in artikel 254, eerste lid, onderdelen b, c en d, onherroepelijk is geworden en de desbetreffende gedraging, indien herhaald, aan een behoorlijke uitoefening van overheidsopdrachten, speciale-sectoropdrachten, concessieovereenkomsten voor openbare werken of prijsvragen in de weg zal staan.

Artikel 258

1. Alvorens te beslissen tot weigering van de afgifte van de gedragsverklaring aanbesteden, stelt Onze Minister van Justitie degene van wie een of meer gegevens als bedoeld in ten grondslag hebben gelegen aan de beslissing, in de gelegenheid om binnen twee weken een verzoek als bedoeld in 22 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens dan wel artikel 36 van de Wet bescherming persoonsgegevens te doen.

2. De in artikel 252 gestelde termijn voor de beslissing op de aanvraag wordt opgeschort met ingang van de dag waarop Onze Minister de gelegenheid heeft geboden tot het doen van een verzoek als bedoeld in het eerste lid tot de dag waarop een schriftelijke mededeling is gedaan dat geen verzoek zal worden ingediend of twee weken

zijn verstreken dan wel tot de dag waarop de procedure naar aanleiding van een verzoek is beëindigd.

3. De aanvrager van de gedragsverklaring aanbesteden wordt in kennis gesteld van de opschorting.

HOOFDSTUK 12. OVERIGE BEPALINGEN

§ 8.1 TenderNed

Artikel 259

Onze Minister van Economische Zaken draagt zorg voor de inrichting, instandhouding, werking en beveiliging van een elektronisch systeem voor aanbestedingen, genaamd TenderNed, met behulp waarvan:

- a. de aankondigingen worden gezonden aan de Europese Commissie ter publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie;
- b. aankondigingen en andere gegevens kunnen worden bekendgemaakt in het kader van een aanbestedingsprocedure;
- c. gegevens worden verzameld met het oog op het vervullen van de statistiekverplichtingen op grond van richtlijnen nrs. 2004/17/EG en 2004/18/EG;
- d. gegevens worden verzameld ten behoeve van verslaglegging van Onze Minister van Economische Zaken aan de beide Kamers van de Staten-Generaal.

Artikel 260

1. Onze Minister stelt door middel van TenderNed de door de Commissie met inachtneming van artikel 70 van richtlijn nr. 2004/17/EG en artikel 79 van richtlijn nr. 2004/18/EG vastgestelde formulieren beschikbaar voor:

- a. de vooraankondiging van een overheidsopdracht, speciale-sectoropdracht, concessieovereenkomst voor openbare werken of prijsvraag,
 - b. de aankondiging van een overheidsopdracht, speciale-sectoropdracht, concessieovereenkomst voor openbare werken of prijsvraag,
 - c. de bekendmaking van de resultaten van een procedure,
 - d. de aankondiging van een gegunde overheidsopdracht, speciale-sectoropdracht of concessieovereenkomst voor openbare werken,
 - e. rectificatie van een aankondiging,
 - f. de bekendmaking van de resultaten van een prijsvraag,
- overeenkomstig het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 68, tweede lid, van richtlijn nr. 2004/17/EG en artikel 77, tweede lid, van richtlijn nr. 2004/18/EG bedoelde procedure is vastgesteld.

2. Op verzoek van de aanbestedende dienst, het speciale-sectorbedrijf of de concessiehouder wijst Onze Minister de Commissie op gegevens die niet voor publicatie

bestemd zijn. Deze gegevens publiceert Onze Minister ook niet op de website van TenderNed.

3. Onze Minister draagt er zorg voor dat door middel van TenderNed de mededelingen, genoemd in artikel 259, onder a, langs elektronische weg ter publicatie worden gezonden aan de Commissie overeenkomstig het model en op de wijze, bedoeld in bijlage XX van richtlijn nr. 2004/17/EG en in het derde punt van bijlage VIII van richtlijn nr. 2004/18/EG.

4. Een wijziging van een formulier, bedoeld in artikel 70 van richtlijn nr. 2004/17/EG en artikel 79 van richtlijn nr. 2004/18/EG gaat voor de toepassing van het eerste lid gelden met ingang van de dag waarop aan de betrokken verordening uitvoering moet zijn gegeven.

5. De Minister van Economische Zaken is verantwoordelijke als bedoeld in artikel 1, onder d, van de Wet bescherming persoonsgegevens.

HOOFDSTUK 13. OVERGANGSBEPALINGEN

Pm

HOOFDSTUK 14. SLOTBEPALINGEN

Artikel ...

Deze wet treedt in werking met ingang van

Artikel

Deze wet wordt aangehaald als: Aanbestedingswet, met vermelding van het jaartal van het Staatsblad waarin zij zal worden geplaatst.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Economische Zaken,